

Akademie věd České republiky

LXVI. zasedání Akademického sněmu Akademie věd České republiky

Praha 9. prosince 2025

Bod programu: 2

ZPRÁVA O ČINNOSTI AKADEMICKÉ RADY AV ČR ZA OBDOBÍ OD LXV. ZASEDÁNÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU AV ČR

Obsah

I. PLNĚNÍ USNESENÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU	1
II. KONCEPČNÍ A VĚDECKO-ORGANIZAČNÍ OTÁZKY	1
STRATEGICKÉ PRIORITY AKADEMICKÉ RADY AV ČR 2025–2028	1
NÁVRH NA ZŘÍZENÍ MINISTERSTVA PRO VĚDU A VYSOKÉ ŠKOLY	2
IMPLEMENTACE VÝKONOVÉHO ROZPOČTOVÁNÍ PRO OBLAST VAVAI	2
NÁVRH ROZPOČTOVÉHO OPATŘENÍ MF ČR	3
LEGISLATIVA A STRATEGICKÉ ŘÍZENÍ	3
ZASTOUPENÍ AV ČR V ORGÁNECH VAVAI	4
SPOLUPRÁCE S EXTERNÍMI SUBJEKTY	4
STRATEGIE AV21	6
VĚDECKÁ RADA AV ČR	7
HODNOCENÍ ČINNOSTI PRACOVÍŠŤ AV ČR	8
INSTITUCIONÁLNÍ ODOLNOST	9
IMPLEMENTACE NIS2	9
OPEN ACCESS	10
TRANSFER ZNALOSTÍ A TECHNOLOGIÍ	10
SPOLUPRÁCE S DOZORČÍ KOMISÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU	11
INTERNÍ PŘEDPISY AKADEMICKÉ RADY	11
MEZIRESORTNÍ PŘIPOMÍNKOVÁ ŘÍZENÍ	12
POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ DLE ZÁKONA 106/1999 Sb.	14
III. OCEŇOVÁNÍ A PODPORA EXCELENCE	15
CENY A MEDAILE	15
PODPORA EXCELENCE	15
IV. MEZINÁRODNÍ VĚDECKÁ SPOLUPRÁCE AV ČR A JEJÍ ZAPOJOVÁNÍ DO EVROPSKÉHO VÝZKUMNÉHO PROSTORU	17
BILATERÁLNÍ SPOLUPRÁCE	17
MULTILATERÁLNÍ SPOLUPRÁCE	18
EVROPSKÝ VÝZKUMNÝ PROSTOR	19
ÚČAST V MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍCH	19
VÝZNAMNÉ AKCE S ÚČASTÍ AV ČR	20
V. MEDIÁLNÍ, POPULARIZAČNÍ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST	21
AKTIVITY AV ČR V MÉDIÍCH	21
ZAMĚŘENO NA VÝZKUM: MEDIÁLNÍ KOMUNIKACE PRACOVÍŠŤ AV ČR	22
DALŠÍ MEDIÁLNÍ AKTIVITY: EXPERTNÍ STANOVISKA AVEX	23
DALŠÍ MEDIÁLNÍ AKTIVITY: KRÁTKÁ VIDEA PRO NOVINÁŘE I NA SÍTĚ AKADEMIE VĚD ČR	23
DALŠÍ MEDIÁLNÍ AKTIVITY: PERIODIKA, PODCAST AKADEMIE VĚD, INTERNÍ NEWSLETTER A / Z AKADEMIE	23
VZDĚLÁVACÍ ČINNOST	24
NEZKRESLENÁ VĚDA	24
ŠKOLA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY PRO PEDAGOGY	24
LETNÍ VĚDECKÝ KEMP PRO PEDAGOGY	24
LETNÍ VĚDECKÁ ŠKOLA HISTORICKÝCH VĚD PRO PEDAGOGY	25
JEDU VĚDU	25
MANAGEMENT VĚDY	25
OTEVŘENÁ VĚDA – STUDENTSKÉ VĚDECKÉ STÁŽE 2025	25
POPULARIZACE VĚDY PROSTŘEDNICTVÍM STŘEDISKA SPOLEČNÝCH ČINNOSTÍ AV ČR	26
TÝDEN MOZKU 2025	26
VELETRH VĚDY 2025	26
TÝDEN AKADEMIE VĚD ČR	27
VĚDA FOTOGENICKÁ	28
VÝSTAVY V GALERII VĚDA A UMĚNÍ	28
AUDIOVIZUÁLNÍ TVORBA	29

VI. FINANČNÍ, ORGANIZAČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOST V AV ČR	29
FINANČNÍ ZÁLEŽITOSTI	29
ORGANIZAČNÍ ZÁLEŽITOSTI	29
POMOCNÉ ORGÁNY AKADEMICKÉ RADY	30
KONTROLNÍ ČINNOST	33
INTERNÍ AUDIT	33
NÁVRH USNESENÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU	35
PŘÍLOHA 1	36
CENY AV ČR	36
ČESTNÉ MEDAILE, PAMĚTNÍ MEDAILE AV ČR A ČESTNÉ OBOROVÉ MEDAILE	37
PŘÍLOHA 2	39
AKADEMICKÁ PRÉMIE – PRAEMIUM ACADEMIAE	39
PRÉMIE OTTO WICHTERLEHO	39
PRÉMIE LUMINA QUAEUNTUR	40
PŘÍLOHA 3	41
VĚDECKÝ TITUL „DOKTOR VĚD“ – DSc.	41

Přehled činnosti Akademické rady Akademie věd České republiky (dále jen Akademická rada) uvedený v této zprávě zahrnuje aktivity a materiály projednávané na zasedáních Akademické rady a jejího předsednictva v období **od dubna 2024 do začátku listopadu 2024**. Ve zprávě jsou zaznamenány činnosti projednávané na posledním prezenčním a per rollam jednání končící Akademické rady a na všech zasedáních Akademické rady ve složení zvoleném na LIV. zasedání Akademického sněmu na funkční období od 25. března 2025 do 24. března 2029. Ustavující zasedání se uskutečnilo 1. dubna 2025, od té doby se Akademická rada sešla sedmkrát, její předsednictvo šestkrát.

Pracoviště Akademie věd České republiky (dále jen AV ČR) byla o jednáních a usneseních Akademické rady v souladu s čl. 5 odst. 3 a) Stanov AV ČR informována prostřednictvím usnesení zveřejňovaných na webu AV ČR.

I. Plnění usnesení Akademického sněmu

K plnění usnesení LXV. zasedání Akademického sněmu byla učiněna následující opatření:

Bod I. Usnesení

Předseda AV ČR v bezprostřední návaznosti na LXV. zasedání Akademického sněmu dne 18. března 2025 informoval předsedu vlády ČR Petra Fialu a ministra pro vědu, výzkum a inovace Marka Ženíška o usnesení tohoto Akademického sněmu. Následně probíhala intenzivní jednání vedení AV ČR se zástupci Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) nad „Výchozím návrhem výdajů státního rozpočtu ČR na výzkum, experimentální vývoj a inovace na roky 2026–2028“. Na základě těchto jednání RVVI na svém 412. zasedání 30. května 2025 schválila návrh výdajů státního rozpočtu ČR na VaVal, v němž pro kapitolu AV ČR navrhla 8 289 mil. Kč na rok 2026 a shodně 8 556 mil. Kč ve střednědobém výhledu na roky 2027–2028. AV ČR s navrženou výší rozpočtu pro rok 2026 nesouhlasila a požadovala jeho zvýšení na 8 520 mil. Kč. V této souvislosti se předseda AV ČR Radomír Pánek 29. května 2025 setkal s ministrem financí Zbyňkem Stanjurou. Následně Ministerstvo financí ČR (MF ČR) předložilo na jednání vlády 31. srpna 2025 návrh státního rozpočtu na léta 2026–2028 s meziročním navýšením rozpočtové kapitoly AV ČR o 190 mil. Kč, na 8 142 mil. Kč, což představovalo nejvyšší absolutní nárůst ze všech 16 kapitol VaVal, a to navzdory komplikované rozpočtové situaci, kdy celkové výdaje na VaVal byly navýšeny pouze o 214 mil. Kč. Na následném rozpočtovém jednání členů vlády 16. září 2025 však došlo ke snížení prostředků kapitoly AV ČR o 90 mil. Kč. Vláda ČR nakonec svým usnesením č. 717 ze dne 30. září 2025 schválila navýšení kapitoly AV ČR o 103 mil. Kč, tedy na 8 055 mil. Kč na rok 2026 a shodně na 7 645 mil. Kč ve střednědobém výhledu na roky 2027–2028. AV ČR s navrženou výší rozpočtu na rok 2026 ani se střednědobým výhledem na roky 2027–2028 nesouhlasí. V dalších rozpočtových jednáních bude vedení AV ČR usilovat o zajištění finančních prostředků v takové výši, která umožní další rozvoj vědy a výzkumu na pracovištích AV ČR.

II. Koncepční a vědecko-organizační otázky

Strategické priority Akademické rady AV ČR 2025–2028

Nově ustavená Akademická rada zpracovala dokument, který vymezuje její klíčové agendy a úkoly pro období 2025–2028. Je strukturován do celkem třinácti tematických

oblastí, prostřednictvím nichž Akademická rada usiluje o reflexi aktuálních výzev, rozvoj silných stránek AV ČR, systematické zvyšování kvality výzkumu, prohlubování institucionální kultury a maximalizaci společenského přínosu AV ČR. Cílem je posílit institucionální a finanční stabilitu AV ČR a zvýšit její vědeckou výkonnost v národním i mezinárodním kontextu. Zásadní důraz je kladen na legislativní rámec a efektivní správu, hospodaření a ekonomiku, transfer znalostí a mezinárodní spolupráci, hodnocení pracovišť AV ČR a podporu excelentního výzkumu, partnerství s vysokými školami, digitalizaci a udržitelnost, institucionální odolnost, moderní komunikaci s veřejností a rozvoj platformy Strategie AV21.

Návrh na zřízení Ministerstva pro vědu a vysoké školy

Dne 17. června 2025 obdrželo vedení AV ČR od ministra pro vědu, výzkum a inovace Marka Ženíška pracovní materiál Teze ke koordinaci a řízení výzkumného a vysokoškolského systému, vypracovaný Sekcí pro vědu, výzkum a inovace Úřadu vlády ČR. Dokument obsahoval návrhy na zásadní institucionální úpravy systému výzkumu, vývoje a inovací (VaVal) a systému financování vysokých škol, jejichž cílem bylo dle autorů odstranění řady dlouhodobě identifikovaných nedostatků českého vědecko-výzkumného a vysokoškolského prostředí. Jeho součástí bylo představení tří institucionálních modelů řízení systému VaVal – od minimalistického ministerstva zahrnujícího současnou agendu RVVI a kompetence Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v oblasti vědy a výzkumu (MŠMT), přes tzv. duální model se dvěma novými ministerstvy – Ministerstvem pro vysoké školství, výzkum a vývoj a Ministerstvem pro rozvoj technologií a inovací až po variantu „superministerstva“ odpovědného za strategické řízení vysokého školství, výzkumu, vývoje a inovací včetně koordinace spolupráce s ostatními ministerstvy i mezinárodními subjekty. V reakci na tento záměr zřídil předseda AV ČR Radomír Pánek neformální pracovní skupinu a o vzniklé situaci informoval politickou reprezentaci napříč parlamentním spektrem, stejně jako širší veřejnost prostřednictvím médií. Následně zaslal dne 15. srpna 2025 své vyjádření k předloženým tezím M. Ženíškovi. Ve svém stanovisku vznesl věcné argumenty proti navrhovaným institucionálním změnám a jako efektivnější alternativu navrhl koncept „koordinace bez reorganizace“. Ten zahrnuje posílení mandátu a analytických kapacit RVVI pro strategický monitoring a evaluaci, zavedení víceletých rámců institucionální podpory navázaných na kvalitativní hodnocení, vytvoření stálé meziresortní platformy s jasně definovanými rozhodovacími pravidly, sjednocení základních administrativních standardů napříč poskytovateli a pilotní zřízení jednoho kontaktního místa pro firmy a kraje. Současně vyjádřil připravenost poskytnout metodickou podporu všem relevantním aktérům VaVal s cílem zajistit, aby jakékoli další návrhy na zásadní změny institucionálního uspořádání systému VaVal a vysokého školství vycházely z ověřitelných dat, byly organizačně i finančně realistické, řádně projednány v rámci systému a zároveň zohledňovaly požadavek na zachování jeho funkční integrity a dlouhodobé stability. S ohledem na aktuální vývoj v oblasti veřejné správy lze předpokládat, že příslušné teze nebudou v nejbližší době dále rozpracovány do podoby prováděcích dokumentů.

Implementace výkonového rozpočtování pro oblast VaVal

Úřad vlády ČR se dne 14. srpna 2025 obrátil na AV ČR s žádostí o spolupráci při zavádění ukazatelů výkonového rozpočtování pro oblast VaVal, připravovaných v gesci MF ČR, které by měly zajistit efektivnější alokaci rozpočtových prostředků pomocí měřitelných a datově podložených ukazatelů výkonnosti. Oblast „Základního

a aplikovaného výzkumu“ byla svěřena do působnosti Úřadu ministra pro vědu, výzkum a inovace. AV ČR, Grantová agentura ČR (GA ČR) a Technologická agentura ČR (TA ČR) byly vyzvány, aby předložily nejvýše dva cíle a nejvýše tři výkonové ukazatele vztahující se k jejich rozpočtovým kapitolám. Na základě uvedené výzvy AV ČR formálně zpracovala a dne 19. srpna 2025 zaslala Úřadu vlády ČR návrh příslušných ukazatelů výkonnosti. Současně se předseda AV ČR Radomír Pánek obrátil dopisem ze stejného dne na ministra pro vědu, výzkum a inovace Marka Ženíška s žádostí, aby AV ČR, GA ČR a TA ČR nebyly do systému výkonového rozpočtování zahrnuty. Připomněl, že zavedení tohoto systému by fakticky znamenalo návrat k dříve kritizovanému mechanismu tzv. „kafemlejnku“ ve financování výzkumných institucí, tentokrát však na úrovni MF ČR. Současně zdůraznil, že realizace návrhu MF ČR by znamenala zásah do kompetencí RVVI, a to v rozporu jak s platným zněním zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře VaVal z veřejných prostředků, tak i se zněním nového zákona č. 328/2025 Sb., o VaVal a transferu znalostí. Tímto krokem by byla narušena nejen zákonem stanovená odpovědnost RVVI za přípravu návrhu státního rozpočtu pro oblast VaVal, ale zároveň by došlo k ohrožení stability a předvídatelnosti financování klíčových aktérů VaVal. Na základě předložených připomínek nebyly dotčené instituce zahrnuty do systému výkonového rozpočtování ve lhůtě stanovené MF ČR s tím, že pokud doplňkový sešit k výkonovému rozpočtování zůstane součástí schvalované rozpočtové dokumentace, bude se touto problematikou dále zabývat RVVI.

Návrh rozpočtového opatření MF ČR

Ministerstvo financí ČR se dne 18. července 2025 obrátilo na AV ČR ve věci realizace rozpočtového opatření spočívající v přesunu výdajů ve výši 100 mil. Kč z kapitoly 361 – AV ČR do kapitoly 317 – MMR, a to ve fiskálním roce 2025. V reakci na tuto žádost oslovil předseda AV ČR Radomír Pánek dne 25. července 2025 svým dopisem ministra financí Zbyňka Stanjuru a v něm upozornil, že prostředky kapitoly 361 – AV ČR v Integrovaném informačním systému Státní pokladny (IISSP) jsou zcela alokovány rozhodnutím LXIV. zasedání Akademického sněmu a navazujícím rozhodnutím Akademické rady. Dále konstatoval, že realizace uvedeného rozpočtového opatření by měla fatální dopad na fungování AV ČR a jejích pracovišť. Zároveň poukázal na eventualitu, že v případě realizace daného opatření by jednotlivé ústavy mohly vůči AV ČR jako svému zřizovateli uplatnit právní nároky, pokud by jim smluvně vázané finanční prostředky nebyly převedeny. AV ČR současně přijala v rámci dotačního systému opatření, která zajistí včasné vázání finančních prostředků v daném rozpočtovém roce. V době přípravy zprávy probíhají ještě jednání na různých úrovních, aby nebylo k realizaci předmětného rozpočtového opatření ve fiskálním roce 2025 přistoupeno.

Legislativa a strategické řízení

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky schválila dne 23. července 2025 zákon č. 328/2025 Sb., o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí. Zákon nabude účinnosti k 1. lednu 2027, přičemž některá ustanovení vstoupí v účinnost již dříve (k 1. lednu 2026, resp. k 1. září 2026) a některá později (k 1. lednu 2028). Současně s tímto zákonem byl schválen zákon č. 329/2025 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí (účinný od 1. ledna 2027). Jeho součástí je novela zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů, jež umožní

transformaci Střediska společných činností AV ČR, na veřejnou infrastrukturní instituci (v. i. i.). Tato právní úprava směřuje k zajištění transparentního a efektivního poskytování infrastrukturní podpory a k posílení institucionální stability AV ČR.

Zastoupení AV ČR v orgánech VaVal

Akademická rada se průběžně snaží **nominovat zástupce AV ČR** do různých orgánů zabývajících se managementem VaVal – úspěšně nominovala Ilonu Müllerovou a jako jejího zástupce Petra Cintulu z Ústavu informatiky AV ČR do Řídícího a koordinačního výboru Platformy strategických technologií pro Evropu (STEP) při Ministerstvu průmyslu a obchodu (STEP slouží jako fórum pro spolupráci stěžejních aktérů státní správy, zástupců podnikatelů a průmyslu; mezi jeho cíle patří podpora investic v oblasti digitálních technologií a deep tech inovací, čistých technologií a technologií účinně využívajících zdroje a biotechnologie a vytvoření synergií mezi nástroji financování těchto kritických technologií.) Stálým zástupcem AV ČR v Radě vlády pro udržitelný rozvoj se stal Martin Pivokonský.

V souvislosti s ukončením funkčního období Luboše Náhlíka v Akademické radě bylo obměněno zastoupení v orgánech, ve kterých působil: Řídící výbor STRATIN+ (Strategická inteligence pro výzkum a inovace) při Technologickém centru Praha – Pavel Baran, Rada pro velké výzkumné infrastruktury při MŠMT – Marcela Buchtová, Monitorovací výbor OP TAK 2021–2027 – Ilona Müllerová, Monitorovací výbor OP JAK – Marcela Buchtová, Plánovací komise programu hlavní OP JAK – Marcela Buchtová, Koordinační výbor pro implementaci iniciativy EOSC v ČR – Patrik Španěl, Koordinační skupina programu SIGMA při TA ČR – Jiří Plešek.

Probíhala také jednání o zapojení pracovišť AV ČR do pracovních skupin v konsorciích Ministerstva životního prostředí (MŽP), které se budou ucházet o dotace přidělované TA ČR v programu „Prostředí pro život“.

Své zastoupení má Akademická rada i v předsednictvu GA ČR, ve kterém již před svým jmenováním do Akademické rady působil Patrik Španěl.

Akademická rada se průběžně seznamovala se závěry **Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI)** a konzultovala je s místopředsedkyní RVVI a zároveň ředitelkou Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR Adélou Gjuričovou. Mezi témata nejzásadnější pro AV ČR náležely program Akademie budoucnosti, návrh rozpočtu výdajů ze státního rozpočtu ČR na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok 2026 se střednědobým výhledem a dlouhodobým výhledem do roku 2032, návrh Metodiky 2025+, návrh programu podpory výzkumu a vývoje pro rozvoj vybraných strategických technologií (STRATE) a problematika Open Access.

Spolupráce s externími subjekty

V rámci **spolupráce se státními institucemi** pokračovala jednání s Armádou ČR (AČR) a Univerzitou obrany – v návaznosti na jednání s ministryní obrany Janou Černochovou byly ve spolupráci s pracovišti identifikovány oblasti možné spolupráce a shromážděny do souhrnné prezentace „Výzkum pro obranný a bezpečnostní průmysl“. Jednání dále pokračují.

Podařilo se také uzavřít memorandum se Zoologickou zahradou Praha, Ústavem experimentální medicíny AV ČR a Výzkumným ústavem živočišné výroby o vzájemné spolupráci při realizaci opatření směřujících ke zvýšení genetické diverzity populace koně Převalského a dalších ohrožených druhů savců.

Návrh na spolupráci vzešel i od Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ). Nabízí se spolupráce na řešení některých společných témat, např. vzhledem k oborovému překryvu byl projeven zájem o spolupráci především v oblasti včasných výstrah, zajištění srozumitelné komunikace s lidmi v oboru hydrometeorologie, využití metod umělé inteligence pro krátkodobé předpovědi počasí. Předpokládá se uzavření vzájemného memoranda, na jehož základě by jednotlivá pracoviště mohla navazovat konkrétní spolupráce.

V červnu 2025 byla podepsána „Smlouva o přistoupení ke konsorciu při využití služeb v oblasti kvantových technologií“ mezi AV ČR, Ministerstvem vnitra – Univerzitou obrany a Českým vysokým učením technickým (ČVUT), která navazuje na předchozí spolupráci při využívání kvantového počítače IBM.

V rámci **spolupráce s vysokými školami** si nově jmenovaná Rada pro spolupráci s vysokými školami AV ČR (RSVŠ) stanovila za cíl prohloubit systémovou spolupráci mezi AV ČR a univerzitami v oblasti doktorského studia, sdílené infrastruktury a rozvoje lidských zdrojů. Složení rady bylo rozšířeno o více zástupců vysokých škol a nově i o místopředsedu Rady vysokých škol, což umožnilo ještě užší propojení s akademickým prostředím a posílení meziinstitucionální koordinace při implementaci změn vyplývajících z novely vysokoškolského zákona. RSVŠ na svém prvním zasedání v říjnu 2025 projednala praktické aspekty implementace novely zákona o vysokých školách, která nově stanovila smluvní vztah mezi vysokými školami a spolupracujícími zaměstnavateli (tj. jednotlivými pracovišti AV ČR), konkrétní zkušenosti z jednotlivých institucí, rozdíly v přístupu fakult a univerzit, otázky financování doktorandů a také návrhy na jednotnější metodické postupy a právní rámce.

V průběhu roku se podařilo podepsat dohody o spolupráci týkající se doktorských studijních programů s šesti významnými vysokými školami – Masarykovou univerzitou, Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích, Ostravskou univerzitou, Univerzitou Palackého v Olomouci, Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze a Vysokým učením technickým v Brně. Současně byly kontaktovány i další univerzity, se kterými se nyní připravují návrhy smluv a nastavení podmínek budoucí spolupráce.

Posílena byla poradenská a metodická podpora jednotlivým ústavům AV ČR při uzavírání dílčích smluv a dodatků s univerzitami – pracoviště mají na nově zřízeném společném úložišti k dispozici vzorové dokumenty a doporučené postupy, které výrazně zefektivnily proces sjednávání smluv.

Pro podporu doktorského studia se konaly také Kurzy základů vědecké práce, jejichž cílem je rozvoj vědeckých, prezentačních a etických kompetencí studentů. V období od května do listopadu 2025 se uskutečnily dva turnusy kurzu v Praze a tři v Brně. Zúčastnilo se jich více než 180 studentů z různých ústavů AV ČR a partnerských univerzit. Zpětná vazba účastníků byla velmi pozitivní a potvrdila rostoucí zájem o tento vzdělávací formát. Bližší informace jsou dostupné na <https://www.avcr.cz/cs/veda-a-vyzkum/vzdelavani/kurz-zakladu-vedecke-prace/>.

Do konce roku 2025 plánuje RSVŠ zmapovat aktuální potřeby a překážky jednotlivých ústavů a zahájit přípravu koncepčního materiálu, který by shrnoval strategii AV ČR v oblasti spolupráce se systémem vysokého školství v následujících letech.

V oblasti **regionální spolupráce** se v červnu 2025 v Brně uskutečnilo každoroční setkání představitelů AV ČR se zástupci krajů, jehož cílem byla prezentace a zhodnocení výsledků některých společných projektů řešených v krajích v roce 2024.

K 31. lednu 2025 byly předloženy zprávy o řešení společného projektu za rok 2024 – z celkového počtu 48 zpráv bylo 37 průběžných a 11 závěrečných. Zprávy byly v devíti případech hodnoceny stupněm splněno s vynikajícími výsledky a ve 39 případech stupněm splněno.

Počátkem roku 2025 se uskutečnila tři jednání, na kterých se sešli zástupci krajských úřadů, předseda Komise pro regionální spolupráci AV ČR a zástupce CETAV s cílem diskutovat o možnostech dalšího rozvoje programu Regionální spolupráce AV ČR s ohledem na „*Koncepci transferu a zhodnocování znalostí AV ČR s důrazem na potenciál společenských a humanitních věd*“, jež byla schválena Akademickou radou AV ČR v listopadu 2024. Výsledkem jednání je navázání užší komunikace mezi AV ČR a zástupci krajských úřadů, která umožní více zohlednit potřeby potenciálních uživatelů projektů regionální spolupráce. Dohodlo se také, že informace o možnostech transferu znalostí a zhodnocování výsledků projektů regionální spolupráce budou začleněny do metodiky přípravy návrhů projektů regionální spolupráce a bude se k nim přihlížet i při jejich hodnocení.

V souvislosti s obměnou Akademické rady byla ustavena nová Komise pro regionální spolupráci. V roce 2025 projednala celkem 18 návrhů projektů s počátkem řešení v roce 2025, z toho 10 návrhů bylo podáno v projektu „Central Bohemian Mobility Programme for Excellence in Research, Innovation and Technology“ (MERIT), který je spolufinancován grantem MSCA-COFUND, rozpočtem Středočeského kraje a hostitelských organizací. Komise doporučila k podpoře 13 podaných návrhů.

Souhrnné informace o regionální spolupráci jsou dostupné na webu [Regionální spolupráce](#).

Ve sledovaném období bylo uděleno **12 záštít** akcím spojeným s vědou a výzkumem. Přehled udělených záštít se průběžně aktualizuje na webu v části [Záštita předsedy AV ČR](#).

Strategie AV21

Strategii AV21 tvoří patnáct výzkumných programů. Přehled všech výzkumných programů je k dispozici na webových stránkách [Strategie AV21](#).

Za rok 2024 odevzdali koordinátoři pět závěrečných a deset průběžných zpráv. Všechny závěrečné zprávy byly hodnoceny stupněm „vynikající výsledky“. Z pokračujících výzkumných programů byly dva hodnoceny stupněm „splněno“ a osm stupněm „vynikající výsledky“. U všech pokračujících výzkumných programů doporučila Rada Strategie AV21 další financování v rozsahu zaslaných návrhů rozpočtů.

Ve sledovaném období došlo v souvislosti s obměnou Akademické rady k ustanovení nové Rady Strategie AV21. V červnu se uskutečnilo pravidelné Setkání koordinátorů Strategie AV21. Účastníci byli seznámeni s aktualitami v programu, stavem příprav výstavy Strategie AV21 a představily se i čtyři z pěti nově zahájených výzkumných programů.

Při příležitosti 10. výročí zahájení prvních výzkumných programů Strategie AV21 se v termínu 1. října – 16. listopadu 2025 konala v Galerii Věda a umění interaktivní výstava Strategie AV21 „Věda ve službách veřejnosti“. Na ni bezprostředně navázal Týden Akademie věd ČR s tematicky souvisejícími přednáškami.

Od září do poloviny října byla otevřena výzva pro podávání návrhů na nové výzkumné programy. Ve stanoveném termínu bylo doručeno sedm návrhů, z nichž budou do konce roku 2025 vybrány dva s předpokládaným datem zahájení 1. ledna 2026.

V říjnu 2025 se uskutečnila konference Strategie AV21 s podtitulem „Špičkový výzkum ve veřejném zájmu“. Prezentován byl vždy jeden výzkumný program z každé vědní oblasti, jehož výzkum je již dokončen či těsně před dokončením. Tentokrát byly představeny výzkumné programy Virologie a antivirová terapie, Voda pro život a Odolná společnost pro 21. století.

Vědecká rada AV ČR

Akademická rada byla pravidelně informována o činnosti Vědecké rady AV ČR (VR) prostřednictvím jejího předsedy Pavla Barana a prostřednictvím zápisů ze zasedání VR. Vědecká rada zvolila sedm místopředsedů (místopředsedové pro každou vědní oblast, pro agendu vědeckého titulu „doktor věd“, pro vědní politiku, pro spolupráci s vysokými školami a pro transfer znalostí), kteří se stali rovněž členy pomocných orgánů Akademické rady, především těch, které se zabývají programy podpory excelence.

Vědecká rada zvolila v dubnu 2025 nové členy Grémia pro vědecký titul pro funkční období 2025–2029. Ve spolupráci s předsedy komisí pro obhajoby disertací k udělení vědeckého titulu „doktor věd“ a řediteli pracovišť AV ČR došlo k restrukturalizaci komisí pro uvedené funkční období. Grémium pro vědecký titul následně schválilo komise pro obhajoby disertací v novém složení (celkem 36 komisí, z toho 33 stálých komisí a tři ad hoc komise).

Vědecká rada nominovala ze svých řad předsedkyni Koordinační komise pro zařazování pracovníků do nejvyššího kvalifikačního stupně a dále vybrané členy do Rady pro nákladné přístroje AV ČR. K obměně došlo i v Komisi pro etiku vědecké práce AV ČR v souvislosti se zvolením Patrika Španěla do Akademické rady.

Na svých jednáních byla Vědecká rada pravidelně seznamována s aktuálními informacemi týkajícími se činnosti Akademické rady a situace v systému vědy a výzkumu na národní úrovni.

Vědecká rada věnuje stálou pozornost koncepci podpory excelence v AV ČR, zřídila proto pracovní skupinu, která se zabývá mimo jiné i přípravou koncepce pro podporu zájemců o ERC granty v AV ČR a úzce spolupracuje s členem Akademické rady, v jehož agendě je podpora excelence, včetně nového programu Akademie budoucnosti. Vědecká rada návrh Koncepce podpory excelence a kariér v AV ČR v říjnu projednala a po zapracování svých připomínek doporučila ke schválení. Téma podpory excelence v AV ČR zařadila i do svého programového dokumentu pro funkční období 2025–2029, který schválila v listopadu 2025.

Vědecká rada se zabývala také problematikou spolupráce AV ČR a jejích pracovišť na přípravě doktorského studia na vysokých školách, zejména v souvislosti s novelou zákona o vysokých školách v části týkající se doktorského studia.

Do působnosti Vědecké rady patří též návrhy na případné úpravy kariérního řádu Akademické radě a podmínek pro zařazování vysokoškolsky vzdělaných pracovníků pracovišť do kvalifikačních stupňů. Pro tyto účely rovněž zřídila pracovní skupinu.

Velká pozornost byla věnována přípravě hodnocení výzkumné a odborné činnosti pracovišť AV ČR za období 2020–2024. Místopředsedové Vědecké rady za vědní oblasti se podíleli na nominacích expertů do hodnoticích komisí a spolu s dalšími členy Vědecké rady se stali pozorovateli ve II. fázi hodnocení pracovišť AV ČR.

Vědecká rada projednala také sedm návrhů výzkumných programů Strategie AV21, z nichž vybrané doporučila k financování.

Vědecký titul „doktor věd“, DSc., se uděluje za zvláště vysokou vědeckou kvalifikaci prokázanou vytvořením závažných, vědecky originálních prací důležitých pro rozvoj bádání v určitém vědním oboru a charakterizujících vyhraněnou vědeckou osobnost. O jeho udělení rozhoduje VR výhradně na základě návrhu Grémia pro vědecký titul a výsledků příslušného řízení k udělení vědeckého titulu, které se koná v některé ze stálých komisí pro obory z I., II. a III. oblasti věd. Za uplynulé období bylo uděleno celkem šest vědeckých titulů „doktor věd“, čtyři ve fyzikálně-matematických vědách a dva v molekulárně-biologických a lékařských vědách. Diplomy byly předány na slavnostním ceremoniálu v září 2025 ve dvoraně Knihovny AV ČR (viz příloha 3).

Na žádost Akademické rady jednala Vědecká rada o změně vědeckého zaměření Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR ve vztahu k návrhu na změnu názvu pracoviště. Vědecká rada vyjádřila souhlasné stanovisko s důvody pro úpravu názvu pracoviště založenými zejména na jeho tematické reorganizaci.

Vědecká rada udělila také záštitu „Veřejnému slyšení k otevřené vědě“, které pořádal Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR (v rámci projektu OP JAK AMULET) v září 2025 v sídle AV ČR, udělení záštity předsedy AV ČR doporučila i Akademická rada. Akce volně navázala na konferenci „Vědecká integrita a úloha vědy“ pořádanou Vědeckou radou v září 2024. V návaznosti na „Veřejné slyšení k otevřené vědě“ se Vědecká rada připojila k „Výzvě řešitelů projektů OP JAK Špičkový výzkum k pravidlům financování Open Access publikací“.

V cyklu Aktuální vědecké téma vystoupili na zasedáních Vědecké rady vynikající odborníci a nositelé vědeckého titulu „doktor věd“ z pracovišť AV ČR a Univerzity Karlovy.

Vědecká rada projednala celkem 25 návrhů na udělení medailí Akademie věd ČR, které předložili ředitelé pracovišť AV ČR. Zároveň navrhla udělení čestné medaile „De scientia et humanitate optime meritis“ prof. Stefanu M. Newerklovi, přednímu mezinárodně respektovanému rakouskému bohemistovi a dlouholetému členovi Vědecké rady a Akademického sněmu.

Hodnocení činnosti pracovišť AV ČR

Od jara 2025 se Akademická rada soustředila na doplnění 52 mezinárodních hodnoticích komisí pro hodnocení v I. fázi. V I. fázi hodnocení probíhá per rollam hodnocení vybraných vědeckých výstupů, kterých pracoviště přihlásila 3 941. Nakonec se do hodnocení v I. fázi aktivně zapojilo 336 předsedů a členů hodnoticích komisí (ze zahraničí). Tito experti dále zapojili na 1 550 nezávislých hodnotitelů většinou z vědecky vyspělých zemí mimo státy střední a východní Evropy.

V březnu 2025 prošli předsedové a členové komisí on-line brífinky, kde jim byly poskytnuty informace o I. fázi hodnocení, vysvětleny úkoly a procesy a byli seznámeni s harmonogramem. Samo hodnocení bylo zahájeno 1. dubna 2025 s předpokladem ukončení 30. června 2025. Vzhledem ke změnám v obsazení některých komisí v průběhu I. fáze byla prodloužena I. fáze pro tyto komise do 11. července 2025.

Všechny do ní předložené výstupy byly do tohoto termínu zhodnoceny. Výsledky byly zpracovány do podoby Zpráv z I. fáze za každý tým a koncem srpna 2025, tj. před zahájením II. fáze, poskytnuty současně hodnoticím komisím i jednotlivým pracovištím. Zprávy z I. fáze hodnocení jsou dílčím vstupem, jedním z podkladů pro II. fázi hodnocení.

V dubnu 2025 byla v souvislosti s obměnou Akademické rady obměněna i Koordinační rada hodnocení, pomocný orgán Akademické rady.

V souvislosti s přípravami na II. fázi hodnocení byly doplněny hodnoticí komise po rezignacích expertů po I. fázi. V říjnu 2025 bylo do hodnocení II. fáze zapojeno 341 expertů. II. fáze byla zahájena 1. září 2025 a bude ukončena 6. února 2026.

Stěžejním nástrojem II. fáze jsou tzv. prezenční návštěvy na pracovištích. Ty se uskutečnily mezi 22. zářím a 17. říjnem 2025 v rozsahu jednoho až tří dnů podle velikosti pracoviště. K tomuto nástroji Akademická rada schválila pozorovatele, členy Akademické a Vědecké rady, které ohledně jejich úkolů proškolila. V září 2025 se konalo i on-line školení komisí s cílem instruovat je ohledně II. fáze hodnocení.

V září 2025 bylo zahájeno hodnocení odborné činnosti výzkumně-infrastrukturních pracovišť AV ČR – Knihovny AV ČR a Střediska společných činností AV ČR. U těchto pracovišť hrají důležitou roli jejich odborné činnosti, služby nebo infrastruktura, které tato pracoviště poskytují AV ČR a jejím výzkumně orientovaným pracovištím. Nepodléhají proto hodnocení výstupů v I. fázi, místo toho se zpracovává dotazníkové šetření zaměřené na tyto činnosti. V srpnu 2025 bylo šetření dokončeno a následně byly komise a pracoviště s jeho výsledky, které jsou dílčím vstupem do hodnocení, seznámeny. I u těchto pracovišť byly ve výše uvedeném období vykonány prezenční návštěvy za dohledu pozorovatelů.

Institucionální odolnost

Akademická rada ustavila pracovní skupinu, jejímž úkolem je příprava podkladů pro pořízení softwaru pro vyhodnocování bezpečnostních rizik spojených s přijímáním pracovníků ze zahraničí a spoluprací se zahraničními institucemi. V příslušném období pracovní skupina uskutečnila jedno zasedání, na kterém bylo rozhodnuto odložit pořízení softwaru pro centrální využití na příští kalendářní rok z finančních a personálních důvodů.

Členka Akademické rady zodpovědná za agendu institucionální odolnosti M. Zedníková se aktivně účastnila v září 2025 „Setkání pracovníků institucionální odolnosti a bezpečnosti výzkumu“. Během něj byla zorganizována speciální sekce věnovaná pouze pracovníkům AV ČR, kde se diskutovaly potřeby jednotlivých ústavů. S ohledem na nadnárodní dimenzi problematiky se v říjnu 2025 zúčastnila i European Flagship Conference on Research Security.

Implementace NIS2

Akademická rada věnuje zvýšenou pozornost požadavkům pracovišť AV ČR na implementaci nového zákona o kybernetické bezpečnosti (promítnutí EU směrnice NIS2 do české legislativy). Byly tedy pro ně zorganizovány tři konzultace s pracovníky NÚKIB o aktuálním stavu přípravy nového zákona o kybernetické bezpečnosti a o metodických postupech pro samoidentifikaci pracovišť k režimům povinností v souvislosti s regulovanou službou 19 – Věda, výzkum a vzdělávání. Ve spolupráci

s CESNET byla zorganizována série seminářů věnovaných problematice implementace nového zákona o kybernetické bezpečnosti na pracovištích AV ČR.

Akademická rada ustavila pracovní skupinu, jejímž úkolem je příprava koncepčního řešení implementace NIS2 v prostředí AV ČR zejména pro pracoviště v režimu nižších povinností. V příslušném období zasedala pracovní skupina jednou. Výstupem je vytvoření komunikační platformy a zahájení přípravy vzorových dokumentů a metodických pokynů pro samoidentifikaci pracovišť.

Open Access

Akademická rada se zabývala situací financování Open Access publikací – v roce 2018 vyhlásily Evropská komise (EC) a Evropská výzkumná rada (ERC) plán na vytvoření konsorcia cOAlition-S, který klade zpřísněné požadavky na publikace z projektů podpořených členy konsorcia. Do konsorcia už vstoupila řada evropských i světových poskytovatelů grantů. V ČR přejala metodiku cOAlition-S zatím pouze MŠMT v podmínkách pro publikace podpořené z projektů OP JAK Špičkový výzkum.

Základem zpřísnění je požadavek, aby všechny publikace uznatelné jako výstup z podpořených projektů byly nejpozději v den publikování veřejně zpřístupněny formou Open Access (OA) s licencí Creative Commons BY-CC. U většiny časopisů je to možné splnit buď tak, že jsou s touto licencí za poplatek přímo vydány, nebo smlouvou typu read-and-publish uzavřenou mezi vydavatelem a pracovištěm korespondujícího autora. Vzhledem k tomu, že ČR jako téměř jediná z okolních zemí nemá tento typ smlouvy s nakladatelstvími uzavřen, znamená to především pro menší pracoviště nutnost financovat OA publikace z vlastních zdrojů, což představuje významný zásah do rozpočtů pracovišť a často vede k volbě časopisů nikoli podle odborného, ale podle ekonomického hlediska. Specifická situace navíc nastává v projektech OP JAK – instruktážní příručka postupů otevřené vědy OP JAK uvádí postupy, které jsou v rozporu s tím, co se oficiálně vyžaduje.

Členové Akademické rady se shodli na nutnosti tuto problematiku průběžně sledovat a řešit.

Transfer znalostí a technologií

Akademická rada zřídila nově jako svůj pomocný orgán Radu pro podporu inovací a transferu znalostí (RITZ). Její úlohou je komunikace s externími subjekty, a proto jsou členy především externisté z řad poskytovatelů a průmyslových oborových organizací. Obdobně bylo zřízeno Kolegium pro podporu inovací a transferu znalostí (KITZ), jež se orientuje na komunikaci se zástupci pracovišť AV ČR, a proto v něm každé má jednoho zástupce.

Agenda transferu znalostí a technologií (TZT) je administrována ve spolupráci s Centrem transferu AV ČR – CETAV. Na základě Zprávy o činnosti CETAV za rok 2024 Akademická rada pozitivně ohodnotila činnost CETAV s tím, že kladná odezva přichází i z pracovišť AV ČR a z externího prostředí VaVal.

V březnu 2025 byl schválen **záměr na založení nové společnosti ve 100% vlastnictví pracovišť AV ČR**, jejímž cílem by měla být především a) komercializace vybraných výsledků z pracovišť AV ČR (zakládání spin-off společností, uzavírání licenčních smluv); b) vytvoření inkubačního programu financovaného z prostředků mimo AV ČR a c) vytváření nových partnerství s investičními i průmyslovými partnery

pro uplatňování výsledků AV ČR. Aktuálně se projednávají veškeré právní náležitosti s tím spojené; případné založení nové společnosti se předpokládá na začátku roku 2026.

Pro podporu uplatňování výsledků pracovišť AV ČR se společenským dopadem a v souladu s již schválenou Konceptí transferu znalostí s důrazem na společenské a humanitní vědy byla zřízena **Platforma Science4Policy**. Jejím cílem je 1) zajistit flexibilní kapacitu pro zpracování potřebných analýz pro vlastní potřebu AV ČR, 2) systematicky podporovat znalostní transfer a Science4Policy aktivity, které budou zvyšovat vizibilitu a reputaci AV ČR v policy sféře a 3) pořádat a financovat aktivity připravující AV ČR na změny financování vědy a výzkumu na evropské úrovni od roku 2028. V říjnu 2025 byly představeny jednotlivé aktivity navržené k podpoře, a sice jedenáct aktivit z osmi pracovišť AV ČR.

Podpora TZT je zajišťována mimo jiné i prostřednictvím Programu rozvoje aplikací a komercializace (**PRAK**) – v páté výzvě programu PRAK na 2. pololetí roku 2025 bylo podpořeno 13 projektů v předpokládané celkové výši 5,8 mil. Kč a bylo schváleno jejich dodatečné financování ve výši 1,9 mil. Kč. V říjnu 2025 byla vyhlášena šestá výzva programu PRAK na 1. pololetí roku 2026. V návaznosti na nové složení Akademické rady bylo ustanoveno nové složení členů Rady PRAK a pro optimalizaci řízení programu PRAK byla doplněna jeho směrnice.

V říjnu 2025 byl představen také podprogram PRAK SHAPE (Social Sciences and Humanities for People and Economy), který je zaměřen na projekty nekomerčního využití poznatků z AV ČR a je určen primárně pro veřejnou správu a neziskový sektor.

V aktuálním období ohledně TZT se uskutečnily mnohé akce, na kterých se téma transferu diskutovalo – např. 21. května 2025 pořádal Svaz průmyslu a dopravy konferenci s názvem „Jak Česko proměnit v lídra aplikovaného výzkumu a vývoje?“. AV ČR měla své zástupce také na 16. plenárním zasedání Evropského TTO Circle, které se konalo 26.–27. června 2025 v tureckém Istanbulu.

Podrobné informace o TZT jsou k dispozici na webu <https://techtransfer.cas.cz/> <https://transfer.cas.cz/portal/cs/>

Spolupráce s Dozorčí komisí Akademického sněmu

Předseda Dozorčí komise Akademického sněmu (DK AS) pravidelně informoval Akademickou radu o činnosti tohoto orgánu. Členové Akademické rady se dle potřeby účastní jednotlivých zasedání DK AS k prezentaci diskutovaných témat.

Interní předpisy Akademické rady

V uplynulém období byly nově schváleny, novelizovány a vydány tyto interní předpisy Akademické rady:

- Směrnice Akademické rady AV ČR č. 3/2025, kterou se mění Směrnice Akademické rady AV ČR č. 1/2024, o ředitelích pracovišť AV ČR, reflektuje zkušenosti z více než rok trvající aplikace dotčené směrnice, zejména podrobněji stanovuje doložení splnění podmínek dle tzv. lustračního zákona, upravuje postup při uveřejnění oznámení o vyhlášení výběrového řízení a doplňuje úpravu ustavení výběrové komise.

- Směrnice Akademické rady AV ČR č. 4/2025, kterou se mění směrnice Akademické rady AV ČR č. 6/2023, o Programu rozvoje aplikací a komercializace AV ČR, především umožňuje, vedle udělení licence nebo založení spin-off, i projekty cílící na dosažení pozitivních socioekonomických dopadů, podmínka „TRL“ je nově vázána pouze na projekty, jejichž předmětem jsou technologie; dále reflektuje novou Koncepti transferu a zhodnocování znalostí AV ČR a nově vymezuje členy Rady PRAK.
- Směrnice Akademické rady AV ČR č. 5/2025, kterou se mění směrnice Akademické rady AV ČR č. 13/2019, o udělování Fellowshipu Josefa Dobrovského, ve znění pozdějších změn, mění pravidla vztahující se na složení Komise pro udělování Fellowshipu Josefa Dobrovského tak, že členy komise mohou být nově vedle členů Akademické rady i členové Vědecké rady AV ČR, přičemž předseda komise je členem Akademické rady.
- Směrnice Akademické rady AV ČR č. 6/2025, kterou se mění směrnice Akademické rady AV ČR č. 3/2016, Zásady pro udělování medailí Akademie věd České republiky, ve znění pozdějších změn, reflektuje zákonné požadavky na výkon spisové služby a reaguje na změny pomocných orgánů Akademické rady; obsahuje také formální změny, jejichž cílem je zpřesnění úpravy a její větší přehlednost.

Schváleny byly také věcné záměry směrnic o Programu Akademie budoucnosti a o podpoře vybraných informačních systémů pro pracoviště AV ČR (VIS), které budou zpracovány v následujícím období.

Meziresortní připomínková řízení

V období od března 2025 do října 2025 bylo prostřednictvím elektronické knihovny legislativního procesu eKLEP, resp. systému e-Legislativa, předloženo k připomínkám AV ČR více než **70** vládních materiálů, mj. tyto:

- Návrh výdajů státního rozpočtu České republiky na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok 2026 se střednědobým výhledem na léta 2027 a 2028 a dlouhodobým výhledem do roku 2032;
- Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2024;
- Návrh na udělení Národní ceny vlády Česká hlava za rok 2025;
- Zprávy o činnosti poradních orgánů Rady pro výzkum, vývoj a inovace a návrh na stanovení odměn za výkon veřejné funkce členů poradních orgánů za rok 2025 (Odborných panelů a Odborného orgánu hodnotitelů);
- Národní kosmický plán 2026–2032;
- Národní strategie elektronického zdravotnictví ČR 2025–2035;
- Implementační plán Hospodářské strategie;
- Strategický rámec politiky soudržnosti 28+ v České republice;
- Návrh skupiny grantových projektů Grantové projekty Proof of Concept;

- Návrh změny skupiny grantových projektů Grantové projekty excelence v základním výzkumu EXPRO;
- Zpráva o životním prostředí České republiky 2024;
- Rámcový rezortní interní protikorupční program;
- Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje proti korupci na roky 2023 a 2024;
- Návrh ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů;
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 73/2012 Sb., o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech, ve znění pozdějších předpisů;
- Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků a rozpočtů dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů;
- Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 350/2021 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů;
- Návrh vyhlášky o bezpečnostních úrovních informačních systémů veřejné správy.

Přestože AV ČR nebyla určeným připomínkovým místem, v období od března 2025 do října 2025 posoudila AV ČR v rámci meziresortních připomínkových řízení prostřednictvím systémů eKLEP, resp. e-Legislativa, více než **70** dalších důležitých materiálů, mj. tyto:

- Zpráva o činnosti Rady pro výzkum, vývoj a inovace (výroční zpráva) a jejích poradních orgánů za rok 2024 a návrh na stanovení odměn za výkon veřejné funkce členů RVVI a členů jejích poradních orgánů za rok 2024;
- Zásady přípravy a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací a skupin grantových projektů a jejich dopadů;
- Národní strategie pro kvantové technologie;
- Politika krajiny s výhledem do roku 2050;
- Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR do roku 2050 a Akční plán Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR na období 2026–2030;
- Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty na léta 2026–2035;
- Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2035;
- Národní očkovací strategie České republiky pro období 2025–2029;
- Státní kulturní politika 2026–2030+;

- Změna programu průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje TREND;
- Návrh implementace Aktu o umělé inteligenci v České republice;
- Zpráva o adaptaci České republiky na změnu klimatu 2025;
- Střednědobé vyhodnocení Státní politiky životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do roku 2050;
- Strategie resortu Ministerstva zemědělství s výhledem do roku 2030+;
- Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2024;
- Závěrečné vyhodnocení programu 133 810 Financování vybraných akcí Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání;
- Mise českého astronauta na Mezinárodní kosmickou stanici a kroky k maximálnímu využití příležitostí, které tato mise nabízí pro rozvoj českého průmyslu, vědy a společnosti;
- Implementační plán programu Digitální Česko pro rok 2026;
- Antibyrokratický balíček IV;
- Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí ČR na léta 2026–2028;
- VII. a VIII. zpráva o realizaci Národního plánu obnovy;
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Poskytování informací dle zákona 106/1999 Sb.

V období od 4. března 2025 do 29. října 2025 vyřídila AV ČR celkem osm žádostí o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

- Ve dvou případech byla požadovaná informace žadateli poskytnuta.
- Ve dvou případech byla požadovaná informace žadateli poskytnuta částečně a ve zbývajících částech žádosti odmítnuta ve smyslu § 15 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb.;
- Ve dvou případech byla žádost ve smyslu ust. § 14 odst. 5 písm. c) zákona č. 106/1999 Sb. odložena, protože se nevztahovala k působnosti AV ČR.
- Ve dvou případech byla žádost odmítnuta v celém rozsahu ve smyslu § 15 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. Z toho v jednom případě si žadatel podal odvolání, které bylo následně předáno k rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů. O podaném odvolání nebylo dosud rozhodnuto.

III. Oceňování a podpora excelence

Ceny a medaile

V uplynulém období schválila Akademická rada udělení všech kategorií Cen Akademie věd ČR a udělení čtyř čestných medailí, 20 čestných oborových medailí a jedné pamětní medaile AV ČR (viz příloha 1).

Podpora excelence

V koncepčním dokumentu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy „Koncepce institucionální podpory excelence na vybraných univerzitách a v rámci Akademie věd ČR“ byl navržen samostatný program pro AV ČR s názvem **Akademie budoucnosti**. Tento program navazuje na současné programy podpory excelence AV ČR a současně je doplňuje. Mezi nové programy patří podpora stáží pro perspektivní vědecké pracovníce a pracovníky, podpora akvizice a návratů pracovníků a pracovníků ze zahraničí a jejich začlenění do struktury pracovišť AV ČR, podpora návratu pracovníků a pracovníků po kariérní přestávce, podpora zakládání nových výzkumných skupin (vědeckých inkubátorů) a rozvoje excelentních výzkumných skupin. Na jaře 2025 byl RVVI předložen návrh programu Akademie budoucnosti, který po zapracování připomínek předsednictvo RVVI schválilo. S výsledným dokumentem byla seznámena Akademická rada na svém zasedání v června 2025.

V září byla Akademická rada informována o **koncepci podpory excelence a kariér v prostředí AV ČR**, která představila jak zvažované změny ve stávajících programech, tak začlenění programu Akademie budoucnosti do současného systému podpory. S předloženými informacemi byli seznámeni rovněž členové Vědecké rady a ředitelé pracovišť. Následně byl vypracován věcný záměr směrnice programu Akademie budoucnosti, který s připomínkami Akademická i Vědecká rada schválily. Za účelem přípravy paragrafového znění směrnice a zohlednění dopadů zákona č. 328/2025 Sb., o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí, ustavila Akademická rada pracovní skupinu s tím, že se zahájení programu předpokládá v průběhu roku 2026. S přípravou změn plánovaných ve stávajících programech se počítá v průběhu roku 2026 s dopadem na financování nejdříve od roku 2027.

V souvislosti s obměnou Akademické rady byly nově ustaveny všechny pomocné orgány související s udělováním programů excelence.

Smyslem **Akademické prémie – Praemium Academiae** je podpořit vynikající vědecké osobnosti, které dosáhly ve výzkumu špičkové mezinárodní úrovně, a vytvořit jim takové podmínky, v nichž by mohly lépe rozvinout svůj potenciál ve prospěch AV ČR a celé české vědy. Nositelé, kteří obdrželi prémii v minulých letech, předložili na začátku roku 16 průběžných zpráv, jež byly hodnoceny stupněm splněno, a jejich financování v roce 2025 bylo doporučeno. Rovněž byly předloženy tři závěrečné zprávy, které byly vyhodnoceny jako splněné s vynikajícími výsledky.

V roce 2025 byla Akademická prémie udělena třem vědeckým pracovníkům se zahájením činnosti od roku 2026. Slavnostní předání premií se uskutečnilo v říjnu 2025 ve dvoraně Knihovny AV ČR.

Prémie Lumina quaeruntur (PLQ) je určena k ocenění význačných perspektivních výzkumných pracovníků a pracovnic a k zakládání nových vědeckých týmů na pracovištích AV ČR, aby měli možnost rozvinout svůj vědecký program zaměřený na koncepčně nová témata, jež významně posouvají hranice poznání nebo směřují ke společensky důležitým praktickým aplikacím. Za rok 2024 bylo předloženo 33 zpráv o řešení vědeckého programu nositelů PLQ, z toho 24 průběžných a devět závěrečných. Po vyhodnocení závěrečných zpráv se konstatovalo, že úkoly vědeckého programu byly splněny v rozsahu podle zadání. U pokračujících vědeckých programů bylo doporučeno poskytovat finanční podporu i v roce 2025.

V roce 2025 byla prémie Lumina quaeruntur udělena šesti výzkumným pracovníkům s počátkem financování od roku 2026. Předání těchto cen se uskutečnilo v říjnu 2025 během slavnostního ceremoniálu ve dvoraně Knihovny Akademie věd ČR. V roce 2025 bylo finančně podpořeno i 31 výzkumných pracovníků oceněných v předcházejících letech.

Program podpory perspektivních lidských zdrojů – postdoktorandů (Program PPLZ) má za cíl podpořit začínající výzkumné pracovníky, kteří jsou perspektivní pro rozvoj stávajících i nových vědních oborů na pracovištích AV ČR.

K 31. prosinci 2024 bylo předloženo 60 zpráv o dosažených vědeckých výsledcích výzkumných pracovníků, z toho 31 ročních a 29 závěrečných – ze závěrečných zpráv vyplynulo, že plnění výzkumného tématu bylo ve 25 případech hodnoceno stupněm splněno s vynikajícími výsledky a ve čtyřech případech stupněm splněno. Na základě posouzení ročních zpráv bylo doporučeno, aby se u všech 31 témat ve mzdové podpoře pokračovalo.

K 30. červnu 2025 bylo předloženo 44 zpráv o dosažených vědeckých výsledcích výzkumných pracovníků, z toho 25 ročních a 19 závěrečných – v závěrečných zprávách bylo doloženo, že plnění výzkumného tématu v 5 případech mohlo být hodnoceno stupněm splněno s vynikajícími výsledky a ve 14 případech stupněm splněno. Na základě posouzení ročních zpráv bylo doporučeno, aby se u všech 25 témat ve mzdové podpoře pokračovalo.

Ve 25. kole Programu PPLZ se zahájením poskytování mzdové podpory od 1. července 2025 bylo z pracovišť AV ČR podáno celkem 86 návrhů projektů, z toho 27 doporučila Komise Programu PPLZ k financování. Ve 26. kole Programu PPLZ se zahájením poskytování mzdové podpory od 1. ledna 2026 bylo z pracovišť AV ČR podáno celkem 78 návrhů projektů, z toho 16 doporučila Komise Programu PPLZ k financování.

V průběhu roku 2025 bylo na pracovištích AV ČR provedeno dotazníkové šetření ohledně zpětné vazby na Program PPLZ, ze kterého vyplynulo, že program jako takový je vnímán velmi pozitivně, pracoviště však postrádala jasnější nastavení kritérií výběru, hodnocení návrhů a následnou zpětnou vazbu. V souladu s výše uvedenou koncepcí podpory excelence a kariér v prostředí AV ČR Akademická rada navrhla a schválila převedení administrace Programu PPLZ na pracoviště s tím, že výběr projektů bude probíhat pouze interně na úrovni ústavů na základě doporučených kritérií. Výše alokovaných prostředků by měla zůstat na stávající úrovni, přesná pravidla budou nastavena novelou příslušné směrnice.

Poslední kolo pro výběr návrhů Programu PPLZ v gesci KAV se konalo v září 2025, v průběhu roku 2026 nebude žádné nové kolo vyhlášeno a další prostředky budou alokovány až pro rok 2027 přímo pracovištěm AV ČR.

Prémie Otto Wichterleho (POW) je udělována vybraným, mimořádně kvalitním a perspektivním vědeckým pracovníkům AV ČR, kteří vynikajícími výsledky přispívají k rozvoji vědeckého poznání, jsou nositeli vědeckých hodnotností nebo titulů a v kalendářním roce podání návrhu dosáhnou věku nejvýše 35 let. V roce 2025 byla prémie udělena 25 oceněným. Předání těchto cen se uskutečnilo v červnu 2025 během slavnostního ceremoniálu ve vile Lanna.

Fellowship Josefa Dobrovského je určen na podporu zahraničních výzkumných pracovníků, kteří pro svoji vědeckou práci potřebují studovat v České republice historické, kulturní, umělecké, jazykové, geografické či přírodní reálie. V roce 2025 bylo na pracovištích AV ČR podpořeno 23 krátkodobých studijních pobytů.

Od roku 2019 do roku 2023 byla řešena podpora projektů výzkumných pracovníků, které uspěly v hodnocení odbornými panely Evropské rady pro výzkum a ve druhém kole byly kvalifikovány stupněm A (nebyly podpořeny pro nedostatek finančních zdrojů) nebo stupněm B (podporu nezískaly pro drobné nedostatky v návrhu projektu) – šlo o **granty ERC CZ/AV**. V roce 2025 byly na základě doplněné závěrečné zprávy zhodnoceny výsledky posledního projektu.

V říjnu 2025 Akademická rada schválila záměr na vytvoření interní podpory AV ČR pro žadatele o ERC granty, která by měla navýšit počet podávaných žádostí v AV ČR, zvýšit pravděpodobnost jejich úspěšnosti a následně nositele ERC grantů udržet na pracovištích AV ČR. Podpora by měla být zaměřena především na dlouhodobou individualizovanou podporu žadatelů a informování a motivování pracovišť AV ČR včetně následného finančního příspěvku (např. spolupráce při komunikaci a PR). Pozornost bude věnována také komplexnímu sběru dat o žadatelích ERC z AV ČR, zejména pro potřeby vyhodnocení nastavené podpory. V nejbližším možném termínu by měl být vytvořen tým složený z hlavního koordinátora, projektového koordinátora, vědeckých koordinátorů z každé vědní oblasti a administrativního pracovníka z Odboru mezinárodní spolupráce KAV. Podporu budou doplňovat dle potřeby externí experti v roli mentorů a vědeckých konzultantů. Činnost tohoto týmu by měla být v plném rozsahu zahájena v roce 2026 s tím, že se plánuje alokace rozpočtu v řádu stovek tisíc ročně na honoráře koordinátorům a mentorům. Pro nastavení pravidel bude upravena příslušná směrnice. Skupina by měla fungovat paralelně s pracovní skupinou pro podporu žadatelů o ERC granty vedenou prof. Ing. Zdeňkem Strakošem, DrSc.

IV. Mezinárodní vědecká spolupráce AV ČR a její zapojování do Evropského výzkumného prostoru

Bilaterální spolupráce

Akademická rada pokračovala v rozvíjení a podpoře aktivit a programů bilaterální a multilaterální mezinárodní spolupráce. V rámci bilaterální spolupráce byla schválena nová smlouva s korejským Industrial Technology Research Institute (ITRI) a aktualizována smlouva s Romanian Academy (RA). Co se týká dvoustranných smluv se zahraničními partnerskými organizacemi a souvisejících programů mezinárodní

spolupráce AV ČR, bylo vyhlášeno celkem 13 výběrových řízení na projekty od roku 2026, z toho jeden se týkal mobilitních projektů a u zbývajících 12 šlo o projekty Mobility Plus.

V programech mezinárodní spolupráce bylo schváleno vyhodnocení průběžných a závěrečných zpráv o realizaci projektů se zahraničními partnerskými organizacemi za rok 2024, a to celkem 54 průběžných a 37 závěrečných zpráv o realizaci bilaterálních projektů a dvě průběžné a jedna závěrečná zpráva o realizaci multilaterálních projektů. Na jejich základě se doporučilo, aby všechny běžící projekty pokračovaly v roce 2025. K závěrečným zprávám nebyly převážně shledány žádné připomínky. Schválilo se také vyhodnocení průběžné zprávy o řešení výzkumné aktivity v česko-francouzském programu TANDEM Platformy CEFRES.

Na základě výběrového řízení na nový projekt TANDEM Platformy CEFRES s realizací od 1. února 2026 do 31. ledna 2028 byl vybrán projekt řešitelky Giedrė Šabasevičiūtė (Orientální ústav AV ČR) s názvem „Paper Bonds. Bookmaking for kin, friends and the self in Europe and the Middle East“.

Ve výzvě MIT-Czech Republic IOCB Tech Foundation Seed Fund byly vybrány čtyři projekty, z nichž dva jsou z AV ČR – s názvem „Multi-modal AI to predict mass spectra and discover molecular structures“ řešitelů z Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR a „Predictive physics for the edge of compact toroidal fusion devices“ řešitelů z Ústavu fyziky plazmatu AV ČR. Ohledně programu JSPS Postdoctoral Fellowship for Research in Japan 2025 japonská strana potvrdila nominaci AV ČR, konkrétně se jednalo o Petra Kotlaříka (Astronomický ústav AV ČR) a Dominika Madeu (Masarykova univerzita).

V červnu 2025 byl podepsán tzv. „Letter of Intent on Scientific Collaboration in Astrophysics, Digitalisation, and Technology Development“ mezi AV ČR a Německým centrem pro astrofyziku (DZA), na jehož základě mohou jednotlivá pracoviště AV ČR podepisovat samostatná individuální memoranda.

Multilaterální spolupráce

V oblasti multilaterální spolupráce AV ČR i nadále podporovala účast svých pracovišť v mezinárodních projektech s evropskými i mimoevropskými partnery. AV ČR se zapojila do 9. výzvy na projekty mezinárodní spolupráce platformy SEA-Europe JFS (téma 1: Underwater and above water biomass farms working with renewable energy; téma 2: Waste Water Treatment and Reuse). Cristina Paule Mercado (Hydrobiologický ústav Biologického centra AV ČR) byla nominována jako online posuzovatelka a Irena Branyiková (Ústav chemických procesů AV ČR) byla nominována do vědecké rady programu. V 9. výzvě byly podpořeny dva návrhy projektů – „Dual Action of Natural Enemies: Utilization of the fungal pathogen in controlling the invasive water hyacinth and promoting bio-circular economy“ (Botanický ústav AV ČR) a „Circular economy for waste to energy conversion: local plastic waste upcycling to multifunctional catalysts for green H₂ generation“ (Fyzikální ústav AV ČR). AV ČR se rozhodla zapojit i do nadcházející 10. výzvy na témata New Materials and Material Transitions a Climate Resilient and Smart Agriculture using AI & IoT. V aktivitě EIG CONCERT Japan bylo rozhodnuto, že se AV ČR nezapojí do 12. výzvy, a to převážně z důvodu jejího tématu (Climate Change Mitigation and Adaptation). V rámci partnerství HERA byla podepsána dohoda o změně místa sekretariátu, jehož činnost převzala organizace European Science Foundation. Akademická rada schválila zapojení AV ČR do evropského partnerství typu co-fund s názvem Resilient Cultural Heritage, jehož návrh

společné konsorcium podalo v polovině října. V souvislosti s tímto partnerstvím se AV ČR zúčastnila jednání kulatého stolu, který se konal při mezinárodní konferenci Heritage in Depopulated Europe Conference pořádané Univerzitou Karlovou v Praze na konci srpna, a to na téma možností zapojení se do uvedeného partnerství. Akademická rada se také kladně vyjádřila k zaslání předběžného závazku pro účast v evropském co-fundovém partnerství s názvem Social Transformation and Resilience. K platformám EIG CONCERT Japan, HERA, NORFACE, CHANSE se uskutečnila osobní i on-line zasedání, jichž se účastnili zástupci AV ČR.

Evropský výzkumný prostor

Stálá pozornost se věnuje posilování účasti AV ČR v aktivitách realizovaných v Evropském výzkumném prostoru. AV ČR se zapojila do veřejných konzultací k Víceletému finančnímu rámci platnému od roku 2028, k využití digitálních technologií v budoucím rámcovém programu, dále pak do tzv. Call for evidence na téma EU fusion strategy. V návaznosti na vyhlášenou výzvu byla podpořena nominace Evy Zažímalové (Ústav experimentální botaniky AV ČR) a Martina Fotty (Etnologický ústav AV ČR) jako zástupců AV ČR do Vědecké rady ERC. Dále byli nominováni zástupci AV ČR jakožto reprezentanti za ČR do ERA akcí pro období 2025–2027 – člen Akademické rady Tomáš Kostecký byl jmenován pro téma Science4Policy a Michael Komm (Ústav fyziky plazmatu AV ČR) pro European approach to integrity and ethics.

AV ČR pokračovala ve finanční podpoře předkladatelů projektů ERC prostřednictvím vlastního motivačního dotačního titulu (PERC) a v uplynulém období podpořila sedm žadatelů v celkové výši 700 tis. Kč.

Schválena byla také obměna zástupců v řídicích výborech projektů sdílených činností CZELO, CZERA a STRATIN+. Na jejich činnosti se nově podílejí Pavel Baran a Ondřej Santolík. K obměně došlo i na pozicích zástupců AV ČR v Radě pro mezinárodní spolupráci ČR ve výzkumu, vývoji a inovacích, jimiž se stali dle vybraných podskupin Mária Zedníková a Ondřej Santolík. Poslední změna se týkala České komise UNESCO, v níž AV ČR zastupuje rovněž Ondřej Santolík, druhým zástupcem je Jan Mařík (Archeologický ústav AV ČR, Praha). Zástupci AV ČR se nadále účastnili připomínkování legislativních návrhů a dalších strategických dokumentů v oblasti vědní a kohezní politiky, a sice prostřednictvím pracovních skupin MŠMT.

Účast v mezinárodních organizacích

AV ČR se také zapojovala do činnosti **mezinárodních organizací**, jichž je členem. V období březen–říjen 2025 se zúčastnila nominačních výzev mezinárodních organizací ALLEA, EASAC, IAP a SAPEA. Do organizace ALLEA úspěšně nominovala člena Akademické rady Tomáše Kosteckého do „Science-Policy Standing Committee“, Marcelu Linkovou (Sociologický ústav AV ČR) do pracovní skupiny s názvem „EDI In Research – Advancing Equity, Diversity, and Inclusion in European Academia“, George Sakellarise (Ústav experimentální medicíny AV ČR) do pracovní skupiny „Net Zero – Promoting Climate Sustainability in the Academic System“ a Terezu Stöckelovou (Sociologický ústav AV ČR) do pracovní skupiny s názvem „Strengthening Trust in Science – Exploring the Role of Scientific Evidence in Policymaking and Scientific Literacy to Counter Mis- and Disinformation“. Dále AV ČR nominovala Luciu Machovou Urdzíkovicou (Ústav experimentální medicíny AV ČR) na uvolněnou pozici programového ředitele EASACu pro oblast Biosciences and Public Health, avšak bez úspěchu. Úspěšná naopak byla nominace Václava Hořejšího (Ústav

molekulární genetiky AV ČR) na pozici peer reviewera pro nově připravovanou zprávu EASAC na téma „Meat alternatives“. AV ČR též úspěšně nominovala Marcelu Linkovou (Sociologický ústav AV ČR) na Workshop IAP s názvem „Addressing and Assessing Sexual Harassment of Women in Academia“. Úspěšná byla také nominace Lucie Machové-Urdzíkové (Ústav experimentální medicíny AV ČR) do pracovní skupiny IAP na téma „Biosecurity“. Zuzana Musilová (Ústav fyzikální chemie AV ČR) a Josef Lazar (Ústav přístrojové techniky AV ČR) se zapojili do výzvy IAP týkající se připravovaného prohlášení s názvem „Enhancing Global Scientific Exchange and Networking“. Úspěšná v tomto případě byla Zuzana Musilová. Rovněž byla zaslána nominace na výzvu IAP týkající se přípravy prohlášení s názvem „Strengthening Public Trust in Science through Education and Public Awareness“. Za AV ČR byl nominován Ladislav Kvasz (Filosofický ústav AV ČR). Uskutečnila také výzva na nominaci pro SAPEA Workshop s názvem „The role and use of artificial intelligence for crisis management“. Za AV ČR byla úspěšně nominována Barbara Žitová (Ústav teorie informace a automatizace AV ČR).

V období březen–říjen 2025 se konala valná shromáždění a pravidelná zasedání mezinárodních organizací ALLEA, EASAC, UAI a networku IHRN. Zvolení zástupci za AV ČR se aktivně těchto zasedání zúčastnili – ALLEA (Tomáš Kostecký), EASAC (Ondřej Santolík), UAI (Ota Pavlíček), IHRN (zástupce Kanceláře AV ČR).

V březnu 2025 obdržela AV ČR, jakožto garant pro celou ČR, výsledky nominačního procesu na setkání mladých vědců s nositeli Nobelovy ceny v Lindau na téma „Chemie“ (74. ročník) a téma „Ekonomie“ (8. ročník). Z šesti zaslaných nominací na téma „Chemie“ byli čtyři úspěšní, z toho dva z AV ČR: Vladimír Hamala (Ústav chemických procesů AV ČR) a Petra Šimonová (Ústav anorganické chemie AV ČR). V druhé polovině října byla ukončena první fáze nominačního procesu na 75. ročník setkání s nositeli Nobelovy ceny, tentokrát mezioborový. Setkání se uskuteční v Lindau ve dnech 28. června – 3. července 2026. Z celkového počtu 29 nominací bylo navrženo šest do další fáze nominačního procesu, z toho tři z AV ČR – Jiří Hrabovský (Fyzikální ústav AV ČR), Karel Kotalík (Ústav makromolekulární chemie AV ČR), Andrey Zaykov (Ústav organické chemie a biochemie AV ČR).

Na žádost IHRN AV ČR opětovně dopisem předsedy vyzvala čelné představitele íránského režimu k propuštění íránsko-švédského vědce A. Djalaliho, dále zaslala podpurný dopis pro ázerbajdžánského historika a etnografa Igbalu Abilova.

Významné akce s účastí AV ČR

V uplynulém období roku 2025 se konalo několik akcí s účastí AV ČR. V září se v Lipsku uskutečnilo druhé vědecké sympozium AV ČR a Saxon Academy of Sciences (SAW). Mezi diskutovanými tématy byla klimatická změna, umělá inteligence a odolná společnost. V září se také konala tradiční recepce Academic Prague za účasti zástupců zahraničních diplomatických sborů, představitelů vysokých škol a dalších významných hostů. V říjnu se uskutečnily Česko-tchajwanské technologické dny, které pořádala AV ČR ve spolupráci s Technologickou agenturou ČR a TECO Praha. Tématy letošního ročníku byly „laser technologies“ a „AI and cybersecurity“.

Probíhala i jednání o možném prohloubení spolupráce – předseda AV ČR přijal argentinského velvyslance C. J. Rozencwaiga, korejského velvyslance Youngki Honga, slovenského velvyslance M. Muránskeho, japonského velvyslance Kansuke Nagaoku a německého velvyslance P. M. Reusse. O posílení spolupráce jednalo vedení AV ČR rovněž se zástupci French Alternative Energies and Atomic Energy

Commission (CEA) a Japan Aerospace Exploration Agency (JAXA). V březnu navštívili AV ČR zástupci Mongolian Academy of Sciences (MAS) a v září přijalo vedení AV ČR delegaci zástupců korejských institucí organizovanou Korea Electronics Technology Institute (KETI). Konalo se rovněž několik jednání s představiteli MZV ČR. Členové vedení AV ČR uskutečnili v monitorovaném období několik zahraničních cest, například do Belgie a Francie.

V. Mediální, popularizační a vzdělávací činnost

V uplynulém období pracovala Akademická rada ve spolupráci s tiskovým oddělením Divize vnějších vztahů Střediska společných činností AV ČR na kontinuálním zlepšování pozitivního obrazu Akademie věd ČR a jejích pracovišť u veřejnosti.

Jedním z klíčových prvků komunikační strategie Akademie věd ČR nadále zůstává spolupráce AV ČR s médii veřejné služby (Česká televize – ČT, Český rozhlas – ČRo, Česká tisková kancelář – ČTK). Akademie věd je v oblasti výzkumu službou veřejnosti, a média veřejné služby jsou proto jejím přirozeným mediálním partnerem.

Spolupráce s ČT se odvíjí zejména v podobě zveřejňování vědeckých výsledků a účasti odborníků AV ČR v pořadech ČT Události, Studio 6, kontinuální zpravodajství ČT24 a pořady Hyde Park Civilizace, Věda 24 nebo Fokus Václava Moravce. V rámci ČRo je to zejména zpravodajství Radiožurnálu, Dvojky a ČRo Plus. Důležitá je rovněž spolupráce s ČTK, jejíž zprávy přebírají další média.

Celkově bylo ve sledovaném období (od 5. února do 15. října 2025) ve všech sledovaných mediálních zdrojích zaznamenáno 33 125 příspěvků s heslem AV ČR a jeho podobami, z toho 20 021 v podobě online výstupů, 5268 v rozhlasovém vysílání, 5150 v tištěných médiích a 1412 příspěvků v televizi. Dle údajů společnosti NewtonMedia se heslo Akademie věd objevovalo ve sledovaných médiích každý měsíc průměrně 4000×. Naprostá většina informací o AV ČR v médiích má pozitivní vyznění.

Aktivity AV ČR v médiích

Akademie věd ČR byla v tomto období v mediálním prostoru výrazně vidět mimo jiné v souvislosti se změnou jejího vedení: v médiích silně rezonovalo jmenování Radomíra Pánka prezidentem i sám začátek funkčního období nového předsedy AV ČR.

Široké pokrytí v médiích získaly tradiční akce: březnový Týden mozku a Veletrh vědy. O Veletrhu vědy referovaly hojně mimo jiné Česká televize, Český rozhlas Radiožurnál a Plus, server Novinky.cz, deníky MF DNES a Metro nebo portály Kudyznudy a Vědavyzkum.cz. Na svých sociálních sítích na něj upozorňoval i ministr pro vědu, výzkum a inovace Marek Ženíšek.

Zájem redakcí zaznamenal také brněnský Festival vědy & techniky, do něhož se na začátku září zapojilo i 13 pracovišť AV ČR.

V médiích rezonovalo též přivítání Julia Lukeše z Biologického centra AV ČR v Národní akademii věd USA na jejím výročním zasedání na konci dubna. Julius Lukeš je nyní jediným vědcem z České republiky, který je členem této vysoce prestižní vědecké instituce.

AV ČR se v tomto období v mediálním prostoru prosadila také v souvislosti s otevřením Centra elektronové mikroskopie Ústavu fyziky materiálů AV ČR v květnu v Brně nebo s únorovou konferencí *Komunikace vědy 360°*, která se jako první akce svého druhu připravená ve spolupráci s Univerzitou Karlovou uskutečnila v prostorách AV ČR na Národní a v kampusu Hybernská.

Média si všímala i ocenění *The Earth Prize*, uděleného studentovi Tomáši Čermákovi, který spolupracuje s vědci Ústavu fyziky plazmatu AV ČR.

Zaměřeno na výzkum: mediální komunikace pracovišť AV ČR

Komunikace AV ČR s veřejností se odvíjela také prostřednictvím tiskových zpráv – v průměru vycházely čtyři tiskové zprávy každý týden.

Velkou pozornost věnují média tradičně změnám počasí a vývoji klimatu: v celém období rezonovala průběžná a aktuální oznámení Czech Globe – Ústavu výzkumu globální změny AV ČR o počtech ledových dní, sucha, vln veder anebo o riziku požáru. Velice aktivní jsou například Miroslav Trnka, Pavel Zahradníček, Aleš Farda či Zdeněk Žalud.

Výrazná je i komunikace tématu znečištění životního prostředí toxickými látkami, ať už jsou to fluorované látky z lyžařských vosků, látky kontaminující české řeky nebo nebezpečné mikroplasty. Tato témata komunikují zejména Tomáš Cajthaml a Jaroslav Semerád z Mikrobiologického ústavu AV ČR.

V médiích pravidelně vystupují vědci a vědkyně Geofyzikálního ústavu AV ČR. Jana Doubravová, Aleš Špičák nebo Václav Kuna referují o zemětřesných událostech v ČR (otřesy na Chebsku, Písecku) i v zahraničí (Kamčatka, Afghánistán).

Velmi viditelnou postavou AV ČR byl Jaroslav Šebek z Historického ústavu AV ČR, který komentoval nejprve širší souvislosti horšícího se zdravotního stavu papeže Františka, poté jeho úmrtí a pohřeb, a nakonec volbu nového papeže a jeho první kroky v úřadu.

Obzvlášť citovanou vědkyní v rozličných médiích byla Dagmar Hájková z Masarykova ústavu a Archivu AV ČR, a sice v souvislosti s otevřením obálky s údajnými posledními slovy Tomáše G. Masaryka. Akce se uskutečnila 19. září 2025.

Hojně citována byla i zpráva Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR o nové látce, která se může uplatnit v léčbě autoimunitního onemocnění *alopecia areata*. Popularitu v médiích získala nová fyzikální teorie předpovězená týmem Pavla Jungwirtha, která spočívá ve velmi rychlém přepínání mezi kovem a nekovem.

S odezvou médií se setkala tisková zpráva Archeologického ústavu AV ČR, Praha, o nejceněnějších nálezech záchranného archeologického výzkumu části obchvatu Prahy. Téměř rok práce přinesl výjimečné nálezy z neolitu, eneolitu, doby bronzové, doby halštatské a laténské nebo též z doby římské a stěhování národů či raně středověkého osídlení.

Pozornost v médiích si získala též studie týmu Jiřího Neužila z Biotechnologického ústavu AV ČR, který prokázal klíčovou roli horizontálního přenosu mitochondrií pro biologii nádorů.

Novináři se zajímali také o studie think-tanku IDEA při CERGE-EI, před podzimními volbami o sérii tematických přehledů toho, jak programy hlavních politických stran a hnutí reflektují důležité sociálně-ekonomické problémy, výzvy a odborná doporučení.

Silná pozornost médií se zaměřila na zprávu o prvních snímcích observatoře Very C. Rubin, do níž jsou zapojeni vědci Fyzikálního ústavu AV ČR.

Další mediální aktivity: expertní stanoviska AVex

V tomto období vydala Akademie věd ČR tři expertní stanoviska AVex. V lednu bylo schváleno první číslo, *Přírodě blízká rekultivace dolů a lomů*, připravené týmem Jana Frouze, ředitelem Ústavu půdní biologie a biogeochemie Biologického centra AV ČR. V dubnu byl zveřejněn AVex *Ochranná pásma vodních zdrojů*, zpracovaný Ústavem státu a práva AV ČR a Ústavem pro hydrodynamiku AV ČR ve spolupráci s Univerzitou Tomáše Bati. Třetí číslo, nazvané *Přírodní požáry a jejich dopady na životní prostředí a společnost*, vyšlo v květnu, odborným garantem byl Botanický ústav AV ČR.

Další mediální aktivity: krátká videa pro novináře i na síti Akademie věd ČR

AV ČR pokračovala také v nastolování vlastních témat v podobě krátkých videí s vyjádřením vědce k aktuálnímu problému. Video o délce asi minutu a půl vytváří Tiskové oddělení DVV a slouží jako příspěvek na sociální síti i (v rozšířené podobě cca 12 minut) jako podklad pro novináře. Redakce je buď přímo využijí ve svém vysílání, vydání apod., nebo s respondentem připraví vlastní text, videopořad aj.

V tomto období bylo natočeno 18 takových videí, tři z nich například o nových programech Strategie AV21. Média hojně přebírala například téma rozhovoru s Markem Urbanem z Psychologického ústavu AV ČR o tom, jak může ChatGPT pomoci studujícím s řešením úkolů, anebo s jeho kolegyní, politoložkou Evou Klusovou o narativním válčení a vlivu sociálních sítí na hodnoty dětí.

Další mediální aktivity: periodika, podcast Akademie věd, interní newsletter A / Z Akademie

Ve sledovaném období vyšla tři čísla čtvrtletníku *A / Magazín* – hlavním tématem červnového vydání byl Vítr (*A 2/2025*), zářijové číslo pojednávalo o dětech (*A 3/2025*) a prosincové se zaměřilo na města (*A 4/2025*). Dále vyšla dvě čísla popularizačního časopisu *A / Easy* – hlavním tématem květnového vydání byla paměť (*A / Easy 1/2025*), říjnové číslo se věnovalo fyzikálním chybám ve filmech (*A / Easy 2/2025*).

Již podruhé připravila redakce anglickou variantu oficiálního časopisu – *A / Magazine 2025*, který je určen zahraničním čtenářům.

Aktuality z dění v Akademii věd ČR a na jejích pracovištích byly popularizovány nejen prostřednictvím hlavních webových stránek www.avcr.cz, ale i na sociálních sítích (Facebook, X, Instagram, LinkedIn a Bluesky). Od června 2025 redakce spravuje nový profil předsedy Akademie věd Radomíra Pánka na síti LinkedIn. Po důkladném zvážení Akademie věd ČR „zmrazila“ v září 2025 svůj profil na platformě X a nové příspěvky zde již nezveřejňuje.

Redakce připravuje Podcast Akademie věd. Nové epizody vycházejí na tradičních podcastových platformách, jako jsou Spotify, Apple Podcasts a další. Od září 2025 funguje i v novém formátu – jako videopodcast na kanálu YouTube.

Také v letošním roce zabodovala redakce v prestižní soutěži Fénix Awards, která oceňuje nejlepší počiny v oblasti komunikace a marketingu. V kategorii Značkový podcast obsadil Podcast Akademie věd první příčku. Zaznamenal rovněž nominaci na Novinářskou cenu a jako jediný z PR branže se tak dostal mezi produkty velkých mediálních domů.

Interní komunikaci a informovanost zaměstnanců z pracovišť Akademie věd ČR zajišťoval newsletter *A / Z Akademie* na webu Akademie věd ČR v sekci O nás. Ve sledovaném období od březnového zasedání AS bylo rozesláno 11 newsletterů, které kolegy a kolegyně informovaly o aktuálním dění. V dané sekci *A / Z Akademie* bylo zveřejněno na 70 původních aktualit z dění v AV ČR (mimo jiné seriál rozhovorů s koordinátory nových programů Strategie AV21, rozhovory s místopředsedy AV ČR a členy Akademické rady, informace o ceremoniálech, oceněních, podpisech memorand a dohod a další).

O popularizačních aktivitách byla veřejnost informována také prostřednictvím *A / Newsletteru*, v daném období byly rozeslány čtyři newslettery, speciální vydání směřovala též k cílové skupině základní a střední školy (pět „speciálů“).

Vzdělávací činnost

NEZkreslená věda

Animovaný vzdělávací cyklus, který vzniká ve spolupráci s českými vědci a odborníky z ústavů Akademie věd ČR, si klade za cíl přiblížit vědu laické veřejnosti zábavnou a přístupnou formou. Díly ze všech dosud uveřejněných sérií už mají na YouTube více než 13 milionů zhlédnutí a velké oblibě se těší zejména mezi učiteli, kteří seriál pravidelně zařazují jako zpestření výuky.

V jubilejní, 10. řadě, zveřejňované v průběhu roku 2025, se objevily díly o umělé inteligenci, jaderné fúzi, invazních druzích, ohňostrojích, ale i o elektřině nebo o houbách.

Škola českého jazyka a literatury pro pedagogy

Už třináctý ročník oblíbeného vzdělávacího kurzu Škola českého jazyka a literatury pro pedagogy, který pořádají Ústav pro jazyk český, Ústav pro českou literaturu a Středisko společných činností AV ČR, se uskutečnil v říjnu 2025 v Praze.

Akce se zúčastnilo 64 učitelek a učitelů ze základních, a především středních škol z celé České republiky. Odborný program zahrnoval nejen přednášky a diskuse s odborníky, ale také komentované vycházky na Vyšehrad a po stopách malostranských spisovatelů nebo exkurzi do Knihovny Václava Havla.

Letos se účastnice a účastníci dozvěděli více například o novodobé literatuře, jazykovém poradenství a jazykové příručce, hranicích mezi českou a světovou literaturou nebo o zkušenosti českých exilových spisovatelů.

Letní vědecký kemp pro pedagogy

Populární vzdělávací kurz pořádá Středisko společných činností AV ČR od roku 2013. Letošní ročník se poprvé konal ve spolupráci s Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze, Matematicko-fyzikální fakultou a Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy v srpnu 2025 v Běstvě.

Multioborová letní aktivita je primárně určena učitelkám a učitelům biologie, fyziky a chemie na 2. stupni ZŠ, středních a odborných škol z celé ČR, kteří se chtějí inspirovat a zkvalitnit výuku přírodovědných předmětů. Odborný program zahrnoval interaktivní workshopy a přednášky pod vedením vědců z ústavů AV ČR, didaktiků ze zapojených univerzit a dalších odborníků.

Letní vědecká škola historických věd pro pedagogy

Pilotní ročník vzdělávacího kurzu uspořádal Archeologický ústav AV ČR, Brno, ve spolupráci se Střediskem společných činností AV ČR v srpnu 2025 v Dolních Dunajovicích a okolí. Akce se zúčastnili učitelky a učitelé dějepisu 2. stupně ZŠ, středních a odborných škol z celé ČR.

Odborný program byl plný poutavých přednášek, exkurzí po archeologicky a historicky významných lokalitách Pálava a Mikulov a diskusí s předními odborníky. Důraz byl kladen na nové trendy a interpretační přístupy v oblasti dějin a kulturní historie s cílem obohatit a zkvalitnit výuku.

Účastnice a účastníci se dozvěděli více například o kultuře gravettien, markomanských válkách, středověkých pokrmech, významu šlechtického rodu Dietrichsteinů nebo jak využít židovské hmotné kulturní dědictví během hodin dějepisu.

Jedu vědu

Popularizační projekt, který propojuje vědecké pracovníky Akademie věd ČR se studenty středních škol a gymnázií, pokračoval i v období od března do listopadu 2025. Jako obvykle se uskutečnily prezenční výjezdy mladých vědců a vědkyň ze všech vědních oblastí do škol po celé České republice. V případě potřeby byly přednášky realizovány také online formou, což umožnilo zapojení škol z různých regionů. Přednášející studentům představili témata současné vědy prostřednictvím interaktivních a neformálně pojatých prezentací.

Management vědy

Vzdělávací program, který podporuje vedoucí pracovníky pracovišť Akademie věd ČR v oblasti řízení a strategického rozvoje jejich institucí, pokračoval i v průběhu roku 2025 sérií tematických setkání. Konala se v pravidelných intervalech v konferenčních prostorách Akademie věd a byla věnována jak osobnostnímu a manažerskému rozvoji, tak i aktuálním legislativním a ekonomickým otázkám.

Otevřená věda – studentské vědecké stáže 2025

Stáže Otevřené vědy pro středoškolské studenty a studentky v laboratořích, knihovnách, kancelářích a dalších prostorech AV ČR probíhají od ledna pod přímým vedením zaměstnanců a vědeckých pracovníků. Od začátku roku na nich mladí nadaní lidé odpracovali již více než 15 tis. hodin. O účast v ročníku 2025 projevilo zájem 815 středoškoláků a středoškolaček z celé ČR, registrováno bylo celkem 1 593 přihlášek. Nejvyhledávanějšími obory byly biologie, fyzika, lékařské vědy, chemie, biochemie a biofyzika. Největší zájem vzbudila stáž *Cílené odstranění senescentních buněk po protinádorové léčbě*, která probíhá v Ústavu molekulární genetiky AV ČR pod vedením doktora Davida Ryšánka – přihlásilo se na ni 86 studentů.

V projektu se na 37 pracovištích Akademie věd ČR koná až 137 stáží, každá s jedním až třemi studenty, pod vedením 115 odborných lektorů a lektorek. Příležitost získat odbornou praxi, vytvořit si vlastní výzkumný projekt a vyzkoušet si vědeckou realitu dostalo po pečlivém výběru 235 studentů a studentek středních škol; v současnosti je aktivních 225 z nich.

Stážisté a stážistky prezentovali výsledky své celoroční práce na závěrečné studentské konferenci, která se uskutečnila v listopadu 2025 v sídle AV ČR. Představili

nejen své výzkumné výsledky, ale také zkušenost s vědeckým prostředím, poznání předních výzkumných pracovišť a prohloubení zájmu o vědní obory.

V průběhu sledovaného období byla rovněž realizována longitudinální studie *Stáž jako kompas*, která zkoumala profesní a studijní dráhy bývalých účastníků Otevřené vědy z let 2014–2021. Výzkum se zaměřil na postojové dimenze vztahu mladých lidí k vědě, vědeckým institucím a akademickému prostředí a sledoval, jak účast na stáži ovlivnila jejich další studijní a profesní rozhodování. Získaná data slouží jako empirický základ pro evaluaci programu a pro formulaci strategických doporučení v oblasti rozvoje vědecké kariéry mladé generace.

Popularizace vědy prostřednictvím Střediska společných činností AV ČR

Týden Mozku 2025

Od 10. do 16. března 2025 se v Praze, Brně, Plzni, Olomouci, Ostravě, Jihlavě a dalších městech po celé České republice uskutečnil festival Týden mozku 2025, který pořádala Akademie věd ČR jako součást mezinárodní kampaně Brain Awareness Week. Festival nabídl široké veřejnosti příležitost porozumět fungování lidského mozku a představit nejnovější poznatky z oblasti neurověd. Letošní ročník s podtitulem Cesta kolem hemisfér za sedm dní zahrnoval přednášky, interaktivní workshopy, diskuse, výstavy a doprovodné programy, které se konaly na více než dvaceti místech republiky. Do organizace se zapojilo 30 institucí, včetně ústavů AV ČR, univerzit a dalších partnerů z výzkumné i soukromé sféry. Festival přilákal tisíce návštěvníků napříč věkovými i profesními skupinami.

Program nabídl široké spektrum témat od výzkumu mozkových funkcí a neurodegenerativních onemocnění až po vliv digitálních technologií a umělé inteligence na lidskou pozornost. Nabídl také prakticky orientované aktivity zaměřené na rozvoj paměti, koncentrace a duševní kondice. Velký ohlas zaznamenaly programy s využitím virtuální reality, které vytvořil Národní ústav duševního zdraví – účastníci si mohli otestovat reakce, paměť či zvládání stresu v simulovaných situacích.

Týden mozku se věnoval i společenským a etickým otázkám výzkumu mozku a neurotechnologií. Součástí programu byly též besedy o rizicích digitálního světa, o podvodech na internetu či o tom, jak rozpoznat příznaky mozkové mrtvice a pomoci při záchraně života. Festival významně přispěl k popularizaci vědy a posílení povědomí o přínosu neurověd pro společnost. Umožnil veřejnosti nahlédnout do výzkumného zázemí a propojil odborníky z různých oborů s učiteli, studenty a zájemci o poznání.

Veletrh vědy 2025

V prostorách PVA Expo Praha v Letňanech se 5.–7. června 2025 uskutečnil Veletrh vědy, největší popularizační akce svého druhu v České republice. Návštěvníci měli možnost objevovat poznatky z astronomie, fyziky, biologie, chemie, historie, filozofie či jazykovědy a aktivně se zapojovat do desítek interaktivních aktivit určených dětem, studentům i dospělým.

Na výstavní ploše se představila pracoviště AV ČR spolu s partnerskými institucemi a univerzitami. Veletrh nabídl nejen expozice, ale také přednášky, diskuse, podcasty naživo a doprovodný program zaměřený na popularizaci vědy v širokém slova smyslu. Celkem se akce zúčastnilo více než 40 000 návštěvníků, což potvrdilo stabilní zájem veřejnosti o poznávání vědy a výzkumu.

V roce 2025 se představilo 100 expozic, z nichž 58 připravila pracoviště AV ČR. AV ČR tak výrazně přispěla nejen k celkovému obsahu, ale také k odborné úrovni celé akce. Expozice AV ČR obsadily téměř dvě třetiny výstavní plochy, čímž byla posílena jednotná vizuální a tematická prezentace celé instituce. Zaznamenána byla rekordní účast – zapojil se nejvyšší počet pracovišť AV ČR v celé historii veletrhu. Neúčastnila se pouze tři pracoviště. Na výstavní ploše byly zastoupeny nejen vědecké ústavy, ale také programy Strategie AV21, infrastrukturní centra a mezioborové projekty, které reprezentují klíčové oblasti činnosti Akademie věd ČR a její jedinečné postavení v národním výzkumném prostoru.

Mediální zásah veletrhu byl mimořádně silný. V tradičních médiích bylo evidováno více než 150 výstupů, z toho 97 v rozhlasovém vysílání, 18 v televizi a 42 v online článcích. Nejčtenější z nich na serveru Novinky.cz oslovil více než dva miliony čtenářů. Česká televize a Český rozhlas jako hlavní mediální partneři připravili reportáže, pozvánky i živé vstupy – například Radiožurnál odvysílal 12 anoncí a Česká televize prezentovala spot s dosahem 100 000 impresí spolu s pořady TamTam, Zprávičky a Věda 24. Kromě toho organizátoři využili i hlášení v MHD, která informovala o veletrhu čtyřikrát za hodinu na celé trase metra C po celou dobu jeho konání. Významná byla také odezva na sociálních sítích, kde veletrh oslovil více než 62 000 účtů. Nejaktivnější skupinou byli mladí lidé ve věku 18 až 34 let – tedy přesně ta generace, na kterou Veletrh vědy dlouhodobě cílí.

Doprovodný program tvořilo 35 přednášek a diskusí. Průměrná návštěvnost hlavního sálu činila 198 osob na jednu akci, zatímco menší sál Science Point přilákal v průměru 72 účastníků. Publikum setrvalo až do konce vystoupení, aktivně kladlo dotazy a zapojovalo se do debat, což ukazuje na vysokou úroveň zájmu i na schopnost přednášejících zaujmout různorodé publikum.

Veletrh vědy navštívil předseda Akademie věd ČR Radomír Pánek a společně s ministrem pro vědu, výzkum a inovace Markem Ženíškem ocenil její význam pro komunikaci vědy s veřejností. Předseda AV ČR zdůraznil, že „otevřený a srozumitelný dialog s různými skupinami společnosti je pro AV ČR zásadní součástí její společenské odpovědnosti“.

Týden Akademie věd ČR

Od 3. do 9. listopadu 2025 se konal festival Týden Akademie věd ČR, během něhož se otevřela výzkumná pracoviště AV ČR i partnerské univerzity po celé republice. Program zpřístupnil veřejnosti laboratoře, provozní prostory i aktuální výsledky výzkumu a nabídl přednášky, debaty a ukázky napříč obory. Vstup na všechny akce byl zdarma; na vybrané programy byla vyžadována registrace.

Festival se uskutečnil ve více městech (mj. Praha, Brno, České Budějovice, Turnov, Ústí nad Labem, Plzeň, Olomouc, Jihlava, Ostrava). Návštěvníci měli možnost navštívit oceněnou budovu Ústavu makromolekulární chemie AV ČR na pražských Petřínách a seznámit se s výzkumem polymerů, jejich medicínským i technickým využitím či se šetrnou likvidací plastů. Archeologický ústav AV ČR v Praze nabídl keramický restaurátorský workshop a otevřen byl rovněž Biofyzikální ústav AV ČR v Brně. Vedle odborných prohlídek byly připraveny hravější formy programu, aby si z návštěvy odnesly zážitek všechny věkové skupiny.

V sídle AV ČR na Národní třídě v Praze se uskutečnil pestrý program přednášek, debat a rozhovorů. Zájem veřejnosti přilákal rozhovor s Alešem Svobodou o přípravách

historicky prvního českého astronauta na misi na ISS. Diskusní panel k budoucnosti české energetiky představil scénáře vývoje a technologické inovace se zaměřením na fúzi, vodík a udržitelnost (Slavomír Entler, Petr Krtíl, Jiří Plešek). Zdravotnickou tematiku doplnila přednáška Moderní léčba obezity s důrazem na nové farmakoterapeutické směry a výzkum peptidů (např. PrRP).

Novinkou ročníku bylo vědecké kino (sál 205), které po celý týden promítalo audiovizuální tvorbu AV ČR (NEZkreslená věda, „Víte, že...“ a další). Víkendový program pro rodiny obohatily dvě vědecké show Science ON (Pupek světa, Klam), které interaktivní formou představily fyzikální principy těžiště a rovnováhy a ukázaly, jak fungují lidské smysly a vnímání. Po celý týden byla současně otevřena Galerie Věda a umění s interaktivní výstavou Věda ve službách veřejnosti.

Festival potvrdil, že Týden AV ČR doplnil Veletrh vědy o hlubší vhled přímo v zázemí výzkumu – návštěvníci se setkali s vědci v autentickém prostředí a měli možnost pochopit metodiku i kontext objevů. Akce posílila otevřenost a srozumitelnost komunikace AV ČR směrem k veřejnosti, školám i partnerům, podpořila vnímání Akademie jako moderní a společensky odpovědné instituce a naplnila dlouhodobý cíl přibližovat výsledky vědy, vysvětlovat jejich dopady a inspirovat mladou generaci k zájmu o výzkum a technologické obory.

Věda fotogenická

V roce 2025 se uskutečnil dvanáctý ročník fotografické soutěže Věda fotogenická, do níž mohli zaměstnanci Akademie věd ČR přihlašovat své snímky během května a června. Do soutěže se zapojilo 81 autorů z 26 pracovišť Akademie věd ČR, kteří zaslali celkem 238 fotografií zachycujících rozmanitý svět vědy – od mikroskopických struktur a laboratorních experimentů až po krajiny, terénní výzkum či umělecké interpretace vědeckých témat. Vedle hlavní kategorie byla letos vyhlášena i doprovodná kategorie Vědci a smysl pro humor, která dala prostor autorům s nadhledem a hravostí zachytit vědu v odlehčeném duchu.

Odborná porota složená z profesionálních fotografů a zástupců Akademie věd ČR vybrala vítězné snímky a rozhodla také o fotografiích, které budou prezentovány na výstavě. Slavnostní vernisáž se plánuje na 3. prosince 2025 v budově na Národní, během ní budou předány ceny autorům vítězných fotografií. Pro veřejnost bude výstava otevřena od 4. prosince 2025 a návštěvníkům nabídne jedinečnou příležitost nahlédnout do světa vědecké práce prostřednictvím vizuálně působivých snímků. Z vybraných fotografií navíc vznikl reprezentační kalendář Akademie věd ČR pro rok 2026.

Výstavy v Galerii Věda a umění

V Galerii Věda a umění v AV ČR v Praze na Národní třídě se konala od 5. března do 14. června 2025 interaktivní výstava *Geniální materiál*, která představila veřejnosti široké spektrum výzkumu moderních materiálů a jejich praktické aplikace. Výstavu připravil Ústav fyziky materiálů AV ČR; tematicky přiblížila, jak vývoj nových materiálů ovlivňuje rozvoj lidské společnosti – od průmyslu a medicíny po kosmické technologie. Expozice zahrnovala 19 exponátů zaměřených na klíčové principy a zajímavosti ze světa materiálového výzkumu (např. ocelové dráty s tvarovou pamětí, možnosti využití oxidů železa při léčbě nádorových onemocnění, kompozitní materiály). Výstava byla určena široké veřejnosti, školám i odborníkům. Navštívilo ji přibližně 5000 návštěvníků.

Od 1. října do 16. listopadu 2025 byla v Galerii Věda a umění instalována interaktivní výstava Věda ve službách veřejnosti, která představila výsledky desetiletého mezioborového výzkumu realizovaného v rámci Strategie AV21. Výstava ukázala, jak vědci AV ČR reagují na klíčové společenské výzvy současnosti – od hledání udržitelných zdrojů energie přes obnovu krajiny až po proměnu městského prostředí.

Expozice tvořená pěti tematickými zónami nabídla návštěvníkům pohled do programů Strategie AV21: Udržitelná energetika, Záchrana a obnova krajiny a Město jako laboratoř změny. Představila zároveň i další výzkumné oblasti, které přispívají k řešení environmentálních, sociálních a ekonomických otázek. Výstava byla určena široké veřejnosti, školám i odborníkům. Návštěvníci mohli prostřednictvím videí, interaktivních prvků, modelů a exponátů zkoumat, jak věda přispívá k řešení konkrétních problémů současného světa.

Audiovizuální tvorba

V průběhu celého sledovaného období byly realizovány tyto televizní spoty: Týden mozku (1,6 milionu diváků ČT), Veletrh vědy (iVysílání ČT), TAV (vysílán v ČT).

Na konci prvního čtvrtletí vzniklo prezentační video o ceremoniálu předání funkce nově nastupujícímu předsedovi AV ČR.

V polovině roku byl natočen pilotní díl série videospotu AVex o GMO. Aktuálně se dokončuje díl druhý na téma požáry.

Na téma zásadní objevy AV ČR byl natočen spot o úspěšném objevu Tomáše Jungwirtha z Fyzikálního ústavu AV ČR s názvem *Kov/nekov*. Ve spolupráci s Knihovnou AV ČR a Ústavem dějin umění AV ČR se připravuje další spot o unikátním objevu v AV ČR.

Natáčeji se také videopodcasty AV ČR, doposud vzniklo pět dílů, další se připravují. Ve spolupráci s pracovišti byly natočeny záznamy a streamy popularizačních akcí, festivalů a konferencí, například pro Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Fyziologický ústav AV ČR nebo Archeologický ústav, Praha.

Kromě výše uvedeného se v tomto období realizuje i dokumentární film *Rizika umělé inteligence: Fantazie a realita*.

VI. Finanční, organizační a kontrolní činnost v AV ČR

Finanční záležitosti

Akademická rada průběžně posuzovala a schvalovala přidělování dotací na pracoviště AV ČR a operativně reagovala na jejich nové potřeby.

Doporučila také, aby byly navýšeny odměny členům Dozorčí komise Akademického sněmu (DK AS) tak, aby byly srovnatelné s odměnou členů Dozorčích rad pracovišť zřizovaných AV ČR.

Podrobné informace o finančních a ekonomických záležitostech jsou předmětem samostatné zprávy.

Organizační záležitosti

Akademická rada se zabývala žádostmi dvou pracovišť o možnost změny názvu – Ústav pro hydrodynamiku AV ČR, požádal o změnu názvu na Hydrologický ústav

AV ČR (ÚH) a Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR (ÚFCH JH) požádal o změnu názvu na Heyrovského ústav AV ČR V obou případech je důvodem fakt, že stávající název již neodpovídá aktuální odborné profilaci ústavu a nový název by měl buď lépe odrážet aktuální odborné zaměření, resp. zažitou praxi v pojmenování. V případě ÚH AV ČR byla změna schválena a mělo by k ní dojít k 1. lednu 2026, v případě ÚFCH JH byla změna podpořena; aktuálně probíhají jednání s dědici J. Heyrovského ohledně uzavření smlouvy.

Vzhledem ke končícím mandátům předsedů, místopředsedů a členů **dozorčích rad (DR)** se Akademická rada průběžně věnovala volbě členů do těchto orgánů. Členové DR se obměnili či prodloužili svůj mandát v těchto pracovištích AV ČR: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, Sociologický ústav AV ČR, Středisko společných činností AV ČR, Ústav analytické chemie AV ČR, Ústav pro českou literaturu AV ČR, Ústav dějin umění AV ČR, Ústav fotoniky a elektroniky AV ČR, Ústav státu a práva AV ČR a Ústav výzkumu globální změny AV ČR.

V souladu s aktuálním zněním zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, bylo na základě doporučení výběrové komise pro výběr ředitele doporučeno jmenovat do funkce následující **ředitele pracovišť AV ČR**:

- PhDr. Petra Šámala, Ph.D., ředitelem Ústavu pro českou literaturu, AV ČR, na druhé pětileté funkční období, tj. od 1. července 2025 do 30. června 2030,
- JUDr. Lenku Vostrou, Ph.D., ředitelkou Ústavu státu a práva AV ČR, na první pětileté funkční období, tj. od 16. června 2025 do 15. června 2030,
- RNDr. Ondřeje Kudu, Ph.D., ředitelem Fyziologického ústavu AV ČR, na první pětileté funkční období od 1. července 2025 do 30. června 2030,
- doc. Dr. phil. Rudolfa Kučeru, Ph.D., ředitelem Masarykova ústavu a Archivu AV ČR, na druhé pětileté funkční období, tj. od 1. srpna 2025 do 31. července 2030,
- RNDr. Tomáše Etrycha, Ph.D., DSc., ředitelem Ústavu makromolekulární chemie AV ČR, na první pětileté funkční období od 11. září 2025 do 10. září 2030,
- RNDr. Václava Šípka, Ph.D., ředitelem Ústavu pro hydrodynamiku AV ČR, na první pětileté funkční období od 6. října 2025 do 5. října 2030,
- doc. RNDr. Jana Malínského, Ph.D., ředitelem Ústavu experimentální medicíny AV ČR, na první pětileté funkční období od 6. října 2025 do 5. října 2030.

Dále byla ustavena výběrová komise pro obsazení funkce ředitele Ústavu fyziky atmosféry AV ČR, výběrové řízení zatím probíhá.

Pomocné orgány Akademické rady

Akademická rada si ustavila doposud 28 pomocných orgánů a pro čtyři z nich byla navíc zřízena Kolegia jako jejich podpůrné orgány (v kolegiích jsou zástupci ze všech či většiny pracovišť, kteří poskytují zásadní data pro práci samotných pomocných orgánů, jedná se o Kolegium pro informační technologie, Kolegium popularizátorů a pracovníků PR, Kolegium pro podporu inovací a transfer znalostí, Kolegium pro

kosmické aktivity, přidružená kolegia). Přehled aktuálního složení pomocných orgánů AV ČR je k dispozici na webu AV ČR.

Archeologická evaluační komise AV ČR (AEK) pokračovala ve své činnosti, při níž průběžně sledovala plnění / neplnění závazků oprávněných organizací plynoucích z uzavřených *Dohod o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů uzavřených podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, a podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád*, (Dohoda). Ve sledovaném období se uskutečnilo 11 hlasování per rollam.

Na základě žádostí Ministerstva kultury ČR nebo žádostí oprávněných organizací se AEK vyjadřovala k žádostem o povolení k provádění archeologických výzkumů nebo prodloužení platnosti dohody dotčených oprávněných organizací, monitorovala již běžící řízení ve věci prohlášení za nemovitou kulturní památku, vyjadřovala se k návrhu na zrušení památkové ochrany určité archeologické lokality.

Ve sledovaném období AEK předložila ke schválení návrhy Dohod o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů, které mezi sebou posléze uzavřely AV ČR a tyto oprávněné organizace: Univerzita Palackého v Olomouci, Muzeum Chodsko v Domažlicích, Jihočeská univerzita, Muzeum Jindřichohradecka, Národní zemědělské muzeum, Oblastní muzeum v Ústí nad Labem, Ústav pro archeologii a dokumentaci památek a Galerie a muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod. Byl také uzavřen dodatek č. 1 k dohodě s oprávněnou organizací ZIP.

AEK monitorovala spor s oprávněnou organizací Labrys a ZIP.

Na návrh **Bytové komise AV ČR** se průběžně schvalovalo přidělení, prodloužení a ukončení nájmu dohodou startovacích a standardních bytů. Projednány byly žádosti o přidělení 13 standardních bytů, 2 startovacích bytů a 1 bytu ve zvláštním režimu, a to v „Programu perspektivních lidských zdrojů“.

Z podnětu **Majetkové komise AV ČR (MK)** byly projednávány žádosti pracovišť předkládané AV ČR jako zřizovateli za účelem vydání předchozích souhlasů v souvislosti s nakládáním s majetkem pracovišť ve smyslu zákona o veřejných výzkumných institucích. Šlo zejména o nákupy vědeckých přístrojů a zařízení pro účely výzkumné činnosti pracovišť I. a II. vědní oblasti. Rovněž se řešilo uzavírání smluv o zřízení služebností (zejména energetické a telekomunikační sítě), včetně smluv o smlouvách budoucích, pořizování komponentů pro projekt COMPASS-U Tokamak nebo záměry dispozic s nemovitým majetkem.

Významnou část agendy MK tvořila projednávání právních jednání souvisejících s transferem znalostí v prostředí AV ČR. Mikrobiologický ústav AV ČR obdržel souhlas zřizovatele ke vstupu do společnosti AffiPro s.r.o., jejíž obchodní činnost je zaměřena na komercializaci výsledků výzkumné činnosti v oblasti bioanalytické hmotnostní spektrometrie. Středisko společných činností AV ČR získalo souhlas se záměrem založit právnickou osobu, akciovou společnost, pro komercializaci výsledků výzkumu pracovišť AV ČR.

U probíhající rekonstrukce objektu Hybernská MK projednávala několik žádostí spoluvlastníků pracovišť týkajících se zřízení věcných břemen a služebností v souvislosti s postupem rekonstrukce a několik dodatků ke smlouvě o dílo se zhotovitelem stavby, uzavíraných mj. za účelem využití dotací na obnovu kulturních památek ze zdrojů mimo AV ČR (rekonstrukce střech objektů E, F a G) a pro úpravy časového harmonogramu rekonstrukce v návaznosti na postup stavby.

Archeologický ústav AV ČR, Brno, předložil žádost k vydání předchozího souhlasu zřizovatele s prodejem souboru nemovitostí – historické budovy včetně pozemků, jejichž je součástí, v obci Dolní Věstonice, a to z důvodu nevyhovujícího technického stavu, energetické náročnosti a nízké praktické využitelnosti objektu pro pracoviště. Podobně Ústav fyziky plazmatu AV ČR předložil žádost o předchozí souhlas s prodejem historických budov včetně pozemků v Turnově, kde provozuje detašované pracoviště; výnos z prodeje podpoří výstavbu nové budovy Výzkumného centra speciální optiky a optoelektronických systémů TOPTEC.

MK byla předložena i žádost Ústavu struktury a mechaniky hornin AV ČR o vydání souhlasu k bezúplatnému převodu nemovitého majetku v k. ú. Slavětín u Radvanic – bývalého pěchotního srubu, z vlastnictví České republiky – Úřadu pro nakládání s majetkem státu, do vlastnictví pracoviště. Záměrem je přebudovat tuto atypickou nemovitost, ve které má již nyní pracoviště umístěno několik přístrojů, širokopásmový seismograf, speciální, velmi citlivý krátkoperiodický seismograf a přesný přijímač GPS, na geofyzikální a geodetickou observatoř a využívat ji jak pro vědecké účely, tak i k osvětové činnosti.

Komise pro informační technologie AV ČR (KIT) – zabývala se schvalováním a implementací nového zákona o kybernetické bezpečnosti, zaváděním ISMS (Information Security Management System). Dále navrhovala využít investiční prostředky v roce 2025 stejně jako v předcházejícím roce prioritně na rozšiřování a modernizaci infrastruktury sítě AV ČR a její zabezpečení. Tento trend lze očekávat i v následujícím roce s tím, že metody na zabezpečení síťové infrastruktury budou rozšířeny o požadavky plynoucí ze směrnice Evropské unie NIS2. Většina pracovišť AV ČR již byla zařazena do infrastruktury eduID (aplikace počítačových sítí) umožňující využívání řady síťových služeb poskytovaných nejen sdružením CESNET, ale i jinými organizacemi (knihovny, nakladatelství, výpočetní centra atd.). Jako nejžádanější se aktuálně jeví služba poskytování serverových a osobních certifikátů. Systém eduID je také těsně vázán na ekonomický informační systém, KIT proto bude provoz a další rozvoj infrastruktury eduID podporovat. V oblasti vzdělávání se počítá s organizováním odborných a vzdělávacích akcí pro pracovníky IT. Nadále bude podporována i činnost bezpečnostního týmu CAS-CSIRT.

Komise pro energetiku AV ČR (KER) se podílela na přípravě společného semináře s **Komisí pro životní prostředí AV ČR**, jenž se týkal témat: energetika a životní prostředí: výzvy a příležitosti pro udržitelnou budoucnost; zajištění zdrojů vody pro nová jaderná zařízení (EDU II, SMR); současný stav palivového cyklu v jaderných zařízeních; jak propojování trhů mění energetickou mapu Evropy; aktuální trendy v energetice – ceny a regulace; požadavky na energetickou soběstačnost ČOV v souladu s revidovanou směrnicí EU o čištění městských odpadních vod (UWWTD); zajištění bezpečnosti fotovoltaických systémů před atmosférickou elektřinou; energetická politika EU a její pozice v nové geopolitické realitě a energetické tranzici.

Rada pro kosmické aktivity AV ČR (RKA) zdůraznila jedinečnou příležitost využít „International Year of Asteroid Awareness and Planetary Defence 2029“ (IYAAPD29) k popularizaci výzkumu asteroidů, planetární obrany a jiných českých aktivit souvisejících s astronomií a kosmickými projekty. Hlavním tématem IYAAPD29 budou asteroidy, zejména planetka Apophis, ale program má zahrnovat i související oblasti, např. komety, bolidy, vesmírné sondy a jejich přístroje.

Rada pro nákladné přístroje AV ČR (RpNP) posoudila podané návrhy na pořízení nákladného přístroje a doporučila k financování sedm návrhů. Zároveň bude v roce

2026 dofinancován nákladný přístroj schválený již v předchozím období. Celkový objem požadovaných finančních prostředků na rok 2026, včetně příspěvku na nákladný přístroj přecházející z minulého roku, činí cca 120 mil. Kč.

Kontrolní činnost

V souvislosti s plánovanými veřejnosprávními kontrolami projednala Akademická rada výsledky kontroly hospodaření a přijala příslušná opatření k nápravě zjištěných nedostatků za rok 2023 v Ústavu makromolekulární chemie AV ČR a za rok 2024 ve Fyzikálním ústavu AV ČR a v Mikrobiologickém ústavu AV ČR.

Současně byly kontrolovány zprávy o použití prostředků dotace poskytnutých na základě jednotlivých výzev v roce 2024.

Byly také zkontrolovány předložené zprávy o činnosti pomocných orgánů AV ČR.

Interní audit

V souvislosti s provedenými interními audity byla Akademická rada informována o výsledcích těchto auditů:

Audit č. 2/2024 zaměřený na ověření systémové nastavení fyzické bezpečnosti v budově AV ČR na Národní 3 a systému opatření BOZP. Auditor konstatoval, že systém fyzické bezpečnosti se průběžně upravuje a nastavuje na základě doporučení vyplývajících z analýzy provedené externí bezpečnostní firmou a v souladu s opatřeními stanovenými „krizovým týmem“ složeným ze zástupců SSČ, KAV a KNAV. Posílením preventivních bezpečnostních opatření a realizací dalších opatření – zpracování bezpečnostního manuálu, revize Provozního řádu budovy – lze přispět ke zvýšení fyzické bezpečnosti. Pro oblast BOZP auditor uvedl, že nastavený systém školení a instruktáží zaměstnanců a soubor vydaných vnitřních předpisů poskytují dostatečné a přiměřené informace a pokyny k plnění požadavků BOZP. Zjištěné nedostatky se týkaly neplnění dílčích povinností při zajišťování BOZP. Přijetím opatření dle navržených doporučení lze dosáhnout souladu s předpisy souvisejícími s BOZP a vyhnout se tak případným sankcím od externích kontrolních orgánů.

Audit č. 1/2025 zaměřený na prověření systémového nastavení výkonu spisové služby v AV ČR – KAV, zejména na soulad s platnou legislativou, metodikami a vnitřními předpisy. Auditní šetření se soustředilo dále na praktické využívání elektronické spisové služby a na identifikování možných rizik. Auditor konstatoval, že AV ČR – KAV prošla od roku 2021 vývojem směřujícím ke zlepšení správy dokumentů. Zavádění nových prvků a funkcí v elektronické spisové službě na základě legislativních požadavků se dále průběžně děje. Většina zaměstnanců zvládla základní práci s elektronickou spisovou službou, nicméně audit odhalil oblasti, které vyžadují zlepšení. Realizací opatření k nápravě zjištěných nedostatků lze přispět ke správnému nastavení a efektivnějšímu využívání systému spisové služby, k souladu s právními předpisy a k posílení důvěryhodnosti a bezpečnosti správy dokumentů v AV ČR – KAV.

Na základě zjištění a doporučení auditora byla přijata konkrétní opatření, která jsou již buď splněna nebo se postupně implementují. Ředitel KAV předkládá Akademické radě průběžně informace o stavu plnění opatření.

Nadále byla také vedena komunikace s Ministerstvem financí (MF) ohledně nálezů interního auditu AV ČR č. 1/2022 – MF konstatovalo, že seznam nalezených izolovaných nedostatků ze strany MF je považován za konečný a že nebyly shledány

důvody k zahájení mimořádné kontrolní činnosti v AV ČR. Dále vydalo doporučení k provádění veřejnosprávní kontroly u zřizovaných veřejných výzkumných institucí.

Dne 12. listopadu 2025

Akademická rada AV ČR

Návrh usnesení Akademického sněmu

Akademický sněm

ve smyslu čl. 14 písm. e) Stanov Akademie věd ČR schvaluje (s připomínkami) předloženou Zprávu o činnosti Akademické rady AV ČR za období od LXV. zasedání Akademického sněmu AV ČR.

Ceny AV ČR

Cenu Akademie věd ČR za mimořádné výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, kterých bylo dosaženo při řešení výzkumných úkolů podporovaných AV ČR, získaly tyto osobnosti (kategorie A):

- doc. Ing. Roman Gröger, Ph.D. et Ph.D., navržený Ústavem fyziky materiálů AV ČR za vědecký výsledek: Objasnění atomárního mechanismu magnetizační reverze a spontánní fázové přeměny v superparamagnetických nanočásticích, s peněžitou odměnou 100 000 Kč;
- kolektiv autorů ve složení RNDr. Jitka Štěpánková, CSc., Mgr. Jindřich Chrtek, CSc., Mgr. Zdeněk Kaplan, Ph.D., navržený Botanickým ústavem AV ČR, za monografii: Štěpánková J., Chrtek J. jun. a Kaplan Z. (eds.), 2024: Květena České republiky, Sv. 9, Praha, Academia, s peněžitou odměnou 150 000 Kč;
- Mgr. Vladislav Knoll, Ph.D., DSc., navržený Slovanským ústavem AV ČR, za trojdílnou monografii: Church Slavonic and the Romanian-speaking Lands I-III, s peněžitou odměnou 100 000 Kč.

Cenu Akademie věd ČR pro mladé vědecké pracovníky za vynikající výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací dosažené při řešení výzkumných úkolů podporovaných AV ČR nejdéle do dovršení věku 35 let, získaly tyto osobnosti (kategorie B):

- Ing. Radovan Smíšek, Ph.D., navržený Ústavem přístrojové techniky AV ČR, za vědecký výsledek: VDI Scientific – software pro měření dyssynchronie srdečních komor, s peněžitou odměnou 50 000 Kč;
- Ing. Jakub Poloprudský, Ph.D., navržený Ústavem fyziky materiálů AV ČR, za vědecký výsledek: Hodnocení počátečního stádia eroze vlivem dopadajících vodních kapek pomocí pokročilých metod elektronové mikroskopie, s peněžitou odměnou 50 000 Kč;
- JUDr. Eva Balounová, Ph.D., LL.M., navržená Ústavem státu a práva AV ČR, za publikaci: Na cestě k přijetí klimatických zákonů ve státech Visegrádské skupiny (Towards the adoption of climate change acts in the Visegrad Group countries. Review of European, Comparative & International Environmental Law (RECIEL). Vol. 33 (2024), Issue 3, doi:10.1111/reel.12566, s. 592–603), s peněžitou odměnou 50 000 Kč.

Cenu předsedy Akademie věd ČR za propagaci nebo popularizaci výzkumu, experimentálního vývoje a inovací získaly tyto osobnosti (kategorie C):

- prof. PharmDr. Alena Sumová, CSc. DSc., navržená Fyziologickým ústavem AV ČR, s peněžitou odměnou 166 666 Kč;
- PhDr. Dagmar Hájková, Ph.D., navržená Masarykovým ústavem a Archivem AV ČR, s peněžitou odměnou 166 666 Kč;
- Mgr. Tomáši Koblížkovi, Ph.D., navrženému Filosofickému ústavu AV ČR v. v. i., s peněžitou odměnou 166 666 Kč.

Čestné medaile, pamětní medaile AV ČR a čestné oborové medaile

Čestné medaile, pamětní medaile AV ČR a čestné oborové medaile získaly tyto osobnosti:

Čestná medaile AV ČR „De scientia et humanitate optime meritis“

- Univ.-Prof. Mag. Dr. Stefan Michael Newerkla
- prof. Steven A. Mansbach (University of Maryland, USA)

Čestné oborové medaile

Čestná oborová medaile Bernarda Bolzana za zásluhy v matematických vědách

- prof. Petr Hájek, Ph.D., DrSc. (Fakulta elektrotechnická ČVUT)
- RNDr. Šárka Nečasová, CSc., DSc. (Matematický ústav AV ČR)

Čestná oborová medaile Ernsta Macha za zásluhy ve fyzikálních vědách

- Dr. Enrico Costa (APS – INAF, Istituto di Astrofisica e Planetologia Spaziali, Řím)
- prof. Ing. Jiří Čtyroký, DrSc. (Ústav fotoniky a elektroniky AV ČR)
- prof. RNDr. Jiří Horáček, DrSc. (Matematicko-fyzikální fakulta UK)
- prof. Ing. Karel Hrbáček, DrSc. (Ústav fyziky materiálů AV ČR)
- prof. RNDr. Ludvík Kunz, CSc., dr. h. c. (Ústav fyziky materiálů AV ČR)
- prof. Dr. Hartmut Zohm (Max-Planck-Institut für Plasmaphysik, Garching, Německo)

Čestná oborová medaile Františka Křižíka za zásluhy v oblasti technických věd a za realizaci výsledků vědeckého výzkumu

- Ing. Jan Blabla, CSc. (Ústav fotoniky a elektroniky AV ČR, Český metrologický institut)

Čestná oborová medaile Jaroslava Heyrovského za zásluhy v chemických vědách

- prof. Ing. Michal Hocek, CSc., DSc. (Ústav organické chemie a biochemie AV ČR)

Čestná oborová medaile Gregora Johanna Mendela za zásluhy v biologických vědách

- doc. RNDr. Pavel Dráber, DSc. (Ústav molekulární genetiky AV ČR)
- RNDr. Karel Tajovský, CSc. (Biologické centrum AV ČR)

Čestná oborová medaile Jana Evangelisty Purkyně za zásluhy v biomedicínských vědách

- PD. Dr. rer. nat. Habil. Radislav Sedláček (Ústav molekulární genetiky AV ČR)

Čestná oborová medaile Karla Engliše za zásluhy v sociálních a ekonomických vědách

- prof. JUDr. Jiří Malenovský, CSc.
- prof. RNDr. Filip Matějka, Ph.D. (Ekonomický ústav AV ČR, CERGE, UK)

Čestná oborová medaile Františka Palackého za zásluhy v historických vědách

- prof. PhDr. Marie Bláhová, DrSc. (Filozofická fakulta UK)
- prof. Dr. Frank Hadler (Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa, Lipsko)
- PhDr. Natalie Venclová, DrSc. (Archeologický ústav AV ČR, Praha)
- PhDr. Lenka Bydžovská, CSc. (Ústav dějin umění AV ČR)
- PhDr. Lenka Veselá, Ph.D. (Knihovna AV ČR)

Pamětní medaile Jana Patočky

- prof. PhDr. Petr Horák, CSc. (Filosofický ústav AV ČR)

Čestná medaile Vojtěcha Náprstka za zásluhy v popularizaci vědy

- PhDr. David Černý, Ph.D. (Ústav informatiky AV ČR)
- doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D., DSc. (Historický ústav AV ČR)

Akademická prémie – Praemium Academiae

Akademická prémie – Praemium Academiae byla udělena těmto osobnostem:

- Dr. rer. nat. Lukáš Palatinus (Fyzikální ústav AV ČR)
- prof. Ing. Jiří Neužil, CSc. (Biotechnologický ústav AV ČR)
- Ing. Petr Škrdla, Ph.D., DSc. (Archeologický ústav AV ČR, Brno)

Prémie Otto Wichterleho

Prémii Otto Wichterleho získaly tyto osobnosti:

I. Oblast věd o neživé přírodě

- Mgr. Ondřej Zelenka, Ph.D. (Astronomický ústav AV ČR)
- RNDr. Petr Hruška, Ph.D. (Fyzikální ústav AV ČR)
- Ing. Jan Kaufman, Ph.D. (Fyzikální ústav AV ČR)
- Ing. David Vojna, Ph.D. (Fyzikální ústav AV ČR)
- Ing. Eliška Zmeškalová, Ph.D. (Fyzikální ústav AV ČR)
- Ing. Martin Schäfer, Ph.D. (Ústav jaderné fyziky AV ČR)
- Ing. Ondřej Ficker, Ph.D. (Ústav fyziky plazmatu AV ČR)
- Ing. Tomáš Grabec, Ph.D. (Ústav termomechaniky AV ČR)

II. Oblast věd o živé přírodě a chemických vědách

- Agnieszka Monika Kornas, Ph.D., MSc. (Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR)
- RNDr. Eva Bednářová, Ph.D. (Ústav organické chemie a biochemie AV ČR)
- Dr. Tito Damiani (Ústav organické chemie a biochemie AV ČR)
- Mgr. Hana Polášek-Sedláčková, Ph.D. (Biofyzikální ústav AV ČR)
- Mgr. Adéla Wennrich, Ph.D. (Mikrobiologický ústav AV ČR)
- RNDr. Klára Vokáčová, Ph.D. (Ústav experimentální medicíny AV ČR)
- Michael John Hammond, Ph.D., MSc. (Biologické centrum AV ČR)
- RNDr. Petr Kozel, Ph.D. (Biologické centrum AV ČR)
- Mgr. Anna Mrázová, Ph.D. (Biologické centrum AV ČR)
- RNDr. Mgr. Ivana Vejříková, Ph.D. (Biologické centrum AV ČR)
- RNDr. Ing. Tomáš Figura, Ph.D. (Botanický ústav AV ČR)
- Mgr. Jan Řehoř, Ph.D. (Ústav výzkumu globální změny AV ČR)

III. Oblast humanitních a společenských věd

- Sebastian Ottinger, Ph.D. (Ekonomický ústav AV ČR)
- PhDr. Marek Urban, Ph.D. (Psychologický ústav AV ČR)
- Mgr. Jitka Močičková, Ph.D. (Historický ústav AV ČR)
- PhDr. Boris Moskovič, Ph.D. (Masarykův ústav a Archiv AV ČR)
- Mgr. Václav Rameš, Ph.D. (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR)

Prémie Lumina quaeruntur

- Ing. Filip Křížek, Ph.D. (Fyzikální ústav AV ČR)
- RNDr. Michal Hrbek, Ph.D. (Matematický ústav AV ČR)
- Aniruddha Mitra, Ph.D. (Biotechnologický ústav AV ČR)
- Mgr. Barbora Pafčo, Ph.D. (Ústav biologie obratlovců AV ČR)
- Mgr. Jaroslav Bartík, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR, Brno)
- Mgr. Václav Smyčka, Ph.D. et Ph.D. (Ústav pro českou literaturu AV ČR)

Vědecký titul „doktor věd“ – DSc.

Rozhodnutím Vědecké rady AV ČR získaly vědecké tituly doktor věd následující osobnosti:

- Mgr. Martin Horák, Ph.D., DSc. (Ústav experimentální medicíny, AV ČR) – „doktor molekulárně-biologických a lékařských věd“
- RNDr. Pavel Rössner, Ph.D., DSc. (Ústav experimentální medicíny AV ČR) – „doktor molekulárně-biologických a lékařských věd“
- RNDr. Aleš Cieplý, CSc., DSc. (Ústav jaderné fyziky AV ČR) – „doktor fyzikálně-matematických věd“
- doc. RNDr. Antonín Slavík, Ph.D., DSc. (Matematicko-fyzikální fakulta UK) – „doktor fyzikálně-matematických věd“
- doc. Dr. rer. nat. Ing. Jan Valdman, DSc. (Ústav teorie informace a automatizace AV ČR) – „doktor fyzikálně-matematických věd“
- Mgr. Jan Hladký, Ph.D. et Ph.D., DSc. (Ústav Informatiky AV ČR) – „doktor fyzikálně-matematických věd“